

Вісник Агрофорум № 20 (91) 2018

> *Делегація Львівської Аграрної палати
відвідала Польщу*

3

> *Проблеми ринку картоплі
і шляхи їх вирішення*

30

> *Особливості використання засобів
охорони рослин в країнах ЄС
(на прикладі досвіду Польщі)*

48

> *Застосування пестицидів
у аграрному виробництві
та захист бджіл від отруєння*

64

<i>Делегація Львівської Аграрної палати відвідала Польщу.....</i>	<i>3</i>
<i>Голова Львівської ОДА зустрівся із аграріями області.....</i>	<i>4</i>
<i>У Львові відзначили найкращих працівників харчової промисловості.....</i>	<i>5</i>
<i>У Львові обговорили актуальні питання розвитку альтернативної енергетики в сільських територіях.....</i>	<i>6</i>
<i>Актуальні питання розвитку земельних відносин обговорили у Підберізьській ОТГ.....</i>	<i>7</i>
<i>На міжнародній конференції обговорили актуальні питання розвитку сільських територій.....</i>	<i>9</i>
<i>На Львівщині відзначили представників кредитної кооперації.....</i>	<i>10</i>
<i>Сім основних змін в програмі житлових субсидій.....</i>	<i>17</i>
<i>Набув чинності Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку».....</i>	<i>18</i>
<i>Що таке аграрні розписки та як вони впливають на оподаткування ПДВ?..</i>	<i>19</i>
<i>ДПЗКУ розпочинає нову програму форвардних закупівель.....</i>	<i>29</i>
<i>Проблеми ринку картоплі і шляхи їх вирішення.....</i>	<i>30</i>
<i>Проект-презентація Екополісу «Львів-Карпати».....</i>	<i>33</i>
<i>Оголошення про проведення земельних торгів (аукціонів) у Львівській області .....</i>	<i>44</i>
<i>Особливості використання засобів охорони рослин в країнах ЄС (на прикладі досвіду Польщі).....</i>	<i>48</i>
<i>Сучасні технології утримання і годівлі маточного поголів'я гусей.....</i>	<i>53</i>
<i>Прогноз розвитку основних шкідників і хвороб сільськогосподарських культур у Львівській області в осінній період 2018 року .....</i>	<i>58</i>
<i>Застосування пестицидів у аграрному виробництві та захист бджіл від отруєння.....</i>	<i>64</i>
<i>Анонс подій в Україні .....</i>	<i>71</i>

Делегація Львівської Аграрної палати відвідала Польщу

16 жовтня цього року делегація Львівської Аграрної палати (ЛАП) на запрошення Любельської Изби Рольничої взяла участь у Міжнародній конференції «Земля є основою життя та її раціональне використання», що відбулася в Республіці Польща.

Конференція проходила в Інституті ґрунтознавства та вирощування рослин м. Пулави. В рамках конференції обговорювалися питання про роль і значення аграрних палат у розвитку сільських територій, сприяння фермерам у ефективному використанні земельних та водних ресурсів у часі глобальних екологічних змін.

Враховуючи взаємну зацікавленість у зміцненні та розширенні економічного, науково-технічного і культурного співробітництва делегація у складі голови управи ЛАП Ігоря Вуйцика, експерта-дорадника, уповноваженого ЛАП Тараса Мартиняка та голови фермерського господарства «Коза Дереза», члена ЛАП Ростислава Залуського мала ряд зустрічей з керівництвом Любельської Изби Рольничої і з представниками агробізнесу.

Під час двосторонніх зустрічей голова управи Ігор Вуйцик запросив польських колег до участі у Міжнародній конференції «20 років разом з Львівською Аграрною палатою. Нові можливості для співпраці в аграрній галузі», яка відбуватиметься у Львові 22-24 листопада в рамках III Міжнародної агропромислової виставки «EuroAGRO».

Джерело: Львівська Аграрна палата

Голова Львівської ОДА зустрівся із аграріями області

29 жовтня голова Львівської ОДА Олег Синютка зустрівся з аграріями області. Участь у заході взяли майже дві сотні представники сільськогосподарських підприємств, які спеціалізуються на вирощуванні зернових, технічних і овочевих культур. Відтак, обговорили стан галузі рослинництва та додаткові можливості для аграріїв.

«Вважаю, що такі зустрічі варто проводити, але всі учасники мусять бути у цьому зацікавлені. Ми не можемо втрачати комунікацію між аграріями та обласною владою. На жаль, сьогодні дуже багато речей, які пропонує держава, не використовуються агровиробниками. Мова йде про використання незадіяних земель, про фінансову підтримку. Хочу, щоб ця зустріч принесла користь, тому важливо почути зворотну реакцію – ваші ідеї для удосконалення, ваше бачення змін для збільшення врожаю і прибутків, покращення умов», – наголосив голова Львівської ОДА Олег Синютка.

У межах зустрічі обговорили питання удосконалення механізму управління у сфері розпорядження, використання та залучення у виробництво земель сільськогосподарського призначення, можливості залучення додаткових ресурсів для аграріїв, зокрема фінансування агробізнесу за допомогою аграрних розписок, розширення ринків збуту сільськогосподарської продукції.

Учасниками зустрічі стали також уповноважені Львівської Аграрної палати Дмитро Мороз та Іван Кільган.

Джерело: Львівська Аграрна палата

У Львові відзначили найкращих працівників харчової промисловості

19 жовтня у Львові відбулися урочистості із нагоди відзначення Дня працівників харчової промисловості України.

Із вітальним словом до учасників урочистої зустрічі звернулися голова Львівської облдержадміністрації Олег Синютка, перший заступник голови Львівської облради Олег Білоус та представник Міністерства аграрної політики та продовольства України Світлана Павленко.

В рамках заходу представників підприємств харчпрому Львівщини нагороджено почесними нагородами.

Почесними грамотами Львівської облдержадміністрації відзначено:

- Марценюка Віктора Феодосійовича, директора з виробництва ТОВ «Кондитерська фабрика «Ярич»;
  - Постранського Юрія Івановича, оператора лінії виробництва ПрАТ «Львівський холодокомбінат»;
  - Шевчука Ігоря Орестовича, начальника дільниці виробничого підрозділу ПАТ «Львівська кондитерська фабрика «Світоч» ;
  - Олійнічука Олексія Сергійовича, директора філії ПрАТ «Карлсберг Україна» «Львівська пивоварня»;
  - Дендюка Михайла Ярославовича, варника харчової сировини та продуктів Сторонибаського МПД ДП «Укрспирт»;
  - Білявця Віктора Петровича, приватного підприємця;
  - Клепеця Віктора Михайловича, керівника виробництва ТзОВ «Ренома».
- Грамоти обласної ради Олег Білоус вручив:
- Сатурі Андрію Миколайовичу, майстру фасувального відділення ТзОВ «Дрогобицький м'ясокомбінат»;
  - Охотській Надії Петрівні, апаратнику процесу бродіння 5-го розряду Вузлівського місця провадження діяльності ДП «Укрспирт»;
  - Турок Любов Михайлівні, маслоробу ТзОВ «Молокозавод «Самбірський»;
  - Андрушку Андрію Євгеновичу, головному механіку ПП «Оліяр» ;
  - Виговському Павлу Олеговичу, фінансовому директору ТзОВ «Д-Мікс».

У Львові обговорили актуальні питання розвитку альтернативної енергетики в сільських територіях

17 жовтня у Львівській облдержадміністрації відбувся круглий стіл на тему: «Біоенергія і село. Наука та практика. Безальтернативний шлях до Альтернативної енергетики». В обговоренні цих питань взяли участь президент Львівської Аграрної палати Павло Музика, науковці Львівського національного аграрного університету, Національного лісотехнічного університету України, керівники ГО «Кластер Енергії» Василь Кузьменко та Василь Прусак, представник ТзОВ «Барком», депутат Кам'янка-Бузької районної ради Андрій Антонюк та інші галузеві експерти.

Із вступним словом до учасників круглого столу звернувся перший заступник голови Львівської ОДА Ростислав Замлинський, який відзначив позитивну динаміку введення об'єктів із виробництва альтернативної енергетики в області. Згідно зі словами Ростислава Замлинського, на Львівщині є позитивні зрушення в сільському господарстві, а отже є ресурс для розвитку джерел альтернативної енергетики.

Перший заступник генерального директора ТзОВ «Галичина-Захід» Андрій Талама відзначив, що ресурсна база підприємства у Стрийському районі дозволяє впроваджувати біогазові установки на 1,5-2 МВт. Однак нестабільність законодавства і певна складність дозвільних процедур поки що стримують датських інвесторів від подібних інвестицій.

Уповноважений Львівської Аграрної палати, фермер Іван Кільган в рамках виступу розповів про власний досвід організації виробництва біодизеля в Самбірському районі, проблемні питання та тривалість бюрократичних процедур, а також кроки необхідні для налагодження експорту біодизеля. У вересні цього року фермерське господарство Іван Кільгана «Агро Центр» одержало міжнародний сертифікат виробничих потужностей біодизеля від німецької компанії SGS. Крім того, нещодавно об'єднана територіальна громада Самбірського району виділила 60 гектарів землі фермеру Івану Кільгану для встановлення сонячних панелей.

Інші учасники круглого столу представили інформацію про актуальні проектні пропозиції, які заплановано реалізувати на Львівщині в наступні роки.

Актуальні питання розвитку земельних відносин обговорили у Підберіздівській ОТГ

23 жовтня в Пустомитівському районі на Львівщині у Підберіздівській сільській об'єднаній територіальній громаді відбулися консультації з питань земельного законодавства в рамках роботи мобільних точок доступу надання безоплатної правової допомоги для власників паїв.

Зустріч із жителями громади і актуальні тематичні консультації у сфері землекористування та юридичних аспектів земельних відносин надали заступник начальника Головного територіального управління юстиції у Львівській області Оксана Куманська-Нор та голова управи Львівської Аграрної палати Ігор Вуйцик.

Тематична консультативна зустріч для громадян відбулася також 30 жовтня в Новокалінівській ОТГ Самбірського району.

Джерело: Львівська Аграрна палата

STRATEGY COUNCIL

HILTON KYIV

28 ЛИСТОПАДА 2018

2-й щорічний
Український форум
Агробізнесу

Джерело: www.strategy-council.com

За сприяння обласної програми підтримки фермери Самбірщини успішно розвивають власні господарства

В області діє Комплексна програма підтримки агропромислового виробництва. В межах програми фермери отримують пільгові кредити на виконання бізнес-планів.

Одним із тих, хто скористався пільговим кредитом, є керівник фермерського господарства «Волебаранецьке» Марія Буклів. Це сімейний бізнес для родини, адже разом із пані Марією у господарстві працює її чоловік і двоє синів. Родина вирощує гречку, овес, ячмінь, пшеницю на полі площею 100 га. Завдяки отриманому кредиту сім'я придбала трактор.

«Добре, що нам вдалось отримати кредит і придбати трактор, який дуже нам допомагає у господарстві», – розповіла Марія Буклів.

Кредитні кошти на розвиток господарства отримало і подружжя Олени Черепаніної та Василя Ханаса. Сім'я розвиває два напрямки агропромислового виробництва. Це виробництво та реалізація молока у ФГ «Черепаніна» та вирощування суниці садової у ТзОВ «ЯГОДА-ХОЛОД».

«За кредитні кошти програми нам вдалось придбати агрегати, оприскувачі, тракторну сівалку, культиватор, навісне обладнання, вантажний фургон, трубу для поливу. Також для вирощування суниці це посадковий матеріал, фрезу, мінеральні добрива», – розповів Василь Ханас.

Як поділився пан Василь це обладнання дозволило осучаснити та покращити процеси виробництва у господарстві.

Комплексна програма підтримки агропромислового розвитку у Львівській області працює у 4-х напрямках. Це – надання пільгових кредитів для виробників сільськогосподарської продукції на виконання їхніх бізнес-планів, відшкодування відсоткової ставки по кредитах отриманих в банках чи інших кредитних установах, пілотний проект – відшкодування до 70 % вартості саджанців малини сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам, дотація сільськогосподарським виробникам спрямована на покращення якості ґрунтів.

«Користування Програмою здешевлює виробництво сільгоспродукції чи її переробку і дає можливість фермерам розвиватись. Як пільгові кредити, так і відшкодування відсотків дозволяють стимулювати аграріїв покращувати якість ґрунтів, а не лише виснажувати, а також розвиватись сільськогосподарським кооперативам», – розповів заступник директора департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА Павло Дигдало.

Загалом Комплексною програмою цього року вже скористались приблизно сотня фермерських господарств та кооперативів.

Джерело: www.loda.gov.ua

На міжнародній конференції обговорили актуальні питання розвитку сільських територій

25-26 жовтня в Києві відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Роль аграрних навчальних закладів у формуванні механізмів розвитку сільської кооперації сільських територій».

Участь у конференції прийняли науковці та практики з України, Німеччини, Литви та Австрії, зокрема президент Львівської Аграрної палати Павло Музика, директор Львівської аграрної дорадчої служби Іван Паньків, голова Заболотцівської ОТГ Бродівського району Марія Дискант, голова наглядової ради КС «Вигода» Петро Маковський та інші.

Із вітальним словом до учасників конференції звернувся заступник директора НМЦ «Агроосвіта» Микола Хоменко.

В рамках виступів тематичних дискусій учасники конференції обговорили питання підготовки кадрів для аграрного виробництва, розвиток кооперації в умовах децентралізації, фінансової підтримки розвитку фермерства та розвиткових проектів в сільській місцевості та інші.

Джерело: Львівська Аграрна палата

Джерело: www.agroolimp.com/2018/ukr

На Львівщині відзначили представників кредитної кооперації

18 жовтня у Львові відбулись урочистості з нагоди відзначення Дня кредитних спілок.

Цьогорічна подія відбулася у кредитній спілці «Анісія», яка протягом багатьох років успішно працює на фінансовому ринку України і надає підтримку розвитку вітчизняному малому та середньому бізнесу.

Із вітальним словом до учасників заходу звернувся директор департаменту економічної політики Львівської облдержадміністрації, який відзначив вагому роль кредитних спілок у наданні підтримки для розвиткових проєктів, передусім малому бізнесу.

Від імені голови Львівської облдержадміністрації Роман Филипів вручив подяки найкращим працівникам кредитних спілок області.

В рамках святкової події також відбувся тематичний круглий стіл на тему: «Кредитні спілки – вчора, сьогодні, завтра».

В межах обговорення керівник Проєкту USAID/КЕП Єва Сержинська відзначила збільшенні можливостей кредитних спілок у кредитуванні агровиробників завдяки законодавчим змінам, які найближчим часом планується прийняти в Україні.

Власний успішний досвід співпраці з кредитними спілками представив голова ФГ «Радвань-Нова» Антон Мільчевич.

Важлива увага в рамках круглого столу приділялася питанням розвитку сільськогосподарської кооперації і досвіду реалізації обласної програми підтримки АПК.

Джерело: Львівська Аграрна палата

Аграрії дізналися про актуальні питання розвитку овочевого ринку

20 жовтня у Львові на ОРСП «Шувар» у Львові відбулася конференція «Майбутнє ринку «борщового набору» в Україні». Учасниками конференції стали агровиробники чотирьох областей, зокрема і уповноважена Львівської Аграрної палати Наталія Максимішин.

Із вітальними словом до учасників конференції звернулась т.в.о. директора департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА Людмила Гончаренко та представник Мінагрополітики України Світлана Павленко.

Цікаву аналітичну доповідь про розвиток ринку овочів в Україні та основні тенденції не експортних ринків представила керівник проекту «Інфо-Шувар» Тетяна Гетьман. Основні овочі борщового набору в цьому році в Україні значно дорожчі, ніж рік тому.

На думку Тетяни Гетьман, незважаючи на спрощені умови торгівлі з ЄС вітчизняним виробникам не вдається суттєво збільшити експорт моркви, картоплі, буряка столового чи цибулі на ринок ЄС. Експортувати нашу картоплю виробники не можуть навіть в Білорусь. Проте успішні приклади все ж є, а тому українські овочів споживаються в Іраку.

Актуальну інформацію на конференції представили виробники компаній-експортерів овочів з Херсонської області та керівник кооперативу із виробництва картоплі Волинської області Анатолій Аршулік

Дізналися на конференції агровиробники про нові напрями використання аграрних розписок, що дозволяють забезпечити виробництво господарств овочевої спеціалізації на новий рівень розвитку.

Джерело: Львівська Аграрна палата

ГРАФІК

роботи мобільних точок доступу до системи безоплатної правової допомоги по населених пунктах Головного територіального управління юстиції у Львівській області на листопад 2018 року

№	Дата виїзду	Назва населеного пункту, район, місце організації мобільної точки доступу	Персональний склад групи
1	06.11.2018	Великомостівська ОТГ Сокальського р-ну м. Великі Мости, вул. Шевченка, буд. 6	- Адамська І.П. (начальник відділу розгляду звернень та забезпечення діяльності комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації); - спеціаліст відділу розгляду звернень та забезпечення діяльності комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації
2	13.11.2018	Щирецька ОТГ Пустомитівського р-ну смт. Щирець, площа Ринок, 8	- Грень Т.Я. (начальник Головного територіального управління юстиції у Львівській області); - спеціаліст відділу розгляду звернень та забезпечення діяльності комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації/спеціаліст відділу взаємодії з суб'єктами державної реєстрації та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
3	20.11.2018	Рудківська ОТГ Самбірського р-ну м. Рудки, площа Відродження, буд. 1	- Адамська І.П. (начальник відділу розгляду звернень та забезпечення діяльності комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації); - спеціаліст відділу розгляду звернень та забезпечення діяльності комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації

Джерело: www.loda.gov.ua

В листопаді на Пустомитівщині відновлять безоплатні консультування громадян із земельних питань

У листопаді у Пустомитівському районі проведуть безоплатні консультації для громадян із земельних питань. Цього разу їх заплановано у 5 селах – Лани, Дмитре, Гамаліївка, Соколівка, Піски. Усі вони триватимуть по 3 години. Початок консультації в 10.00 год.

Дата	Назва населеного пункту та адреса	Місце надання консультацій	Час надання консультацій
06 листопада	с. Лани	Народний дім	10:00 – 13:00
13 листопада	с. Дмитре, 295	Дмитрівська сільська рада	10:00 – 13:00
19 листопада	с. Гамаліївка, вул.Грушевського, 78	Гамалівська сільська рада	10:00 – 13:00
21 листопада	с. Соколівка, вул.Грушевського, 11	Соколівська сільська рада	10:00 – 13:00
27 листопада	с. Піски	Пісківська сільська рада	10:00 – 13:00

Джерело: www.loda.gov.ua

У Києві відбудеться X Міжнародна конференція «Ведення аграрного бізнесу в Україні»

Асоціація «Український клуб аграрного бізнесу» та агенція USAEvent проведуть **12 грудня 2018 року** X Міжнародну конференцію «Ведення аграрного бізнесу в Україні» – традиційно підсумковий захід, який визначає основні регуляторні зміни, тренди та перспективи для вітчизняного аграрного бізнесу.

Мета конференції: підвести підсумки 2018 року для агробізнесу України, обговорити зміни та поставити задачі на наступний рік, виявити перспективні напрямки виробництва і збуту продукції на майбутні періоди.

Місце: Hillsong Conference Hall (Київ, проспект Визволителів,1)

Ключові теми обговорення:

- Макроекономічні перспективи 2019: прогнози головних показників
- Чи будуть капітальні інвестиції заморожені в передвиборчий період?
- Валютна турбулентність
- Як аграрію пережити рік найбільшого держборгу?
- Основні джерела покриття оборотних коштів 2019

**Програма виїзного засідання Львівського економічного форуму
02 листопада 2018 р. на тему: «Аграрна Львівщина в експортних потоках світу»,
м. Львів, вул. Клепарівська, 18, Культурно-мистецький центр «Львіварня»**

10:00-11:00	Реєстрація.
11:00-11:10	Офіційне відкриття.
11:10-11:30	«Світові тенденції та можливості українських товаровиробників у експорті аграрної продукції»
11:30-12:10	<u>Сесія:</u> Можливості та вимоги до експорту аграрної продукції в країни Азії Роман Денис – директор ТзОВ «Галфрост». Ірина Лемешова - менеджер з розвитку бізнесу Компанії MARUBENI
12:10-13:00	<u>Сесія:</u> Можливості та вимоги до експорту аграрної продукції в країни Африки Артем Гудков – директор компанії Pan-African Trading Alliance
13:00-13:30	Перерва
13:30-14:10	<u>Сесія:</u> Можливості та вимоги до експорту аграрної продукції в країни ЄС Тоні Вілл - керівник проекту ЄС «Вдосконалення системи контролю безпечності харчових продуктів в Україні» Андре Піллінг- керівник проекту «Агроторгівля України»
14:10-15:00	<u>Сесія:</u> Можливості та вимоги до експорту аграрної продукції в США та Канаду Віктор Халемський - Віце-президент з продажів ПрАТ «Карлсберг Україна» Емма Турос - координатор проекту CUTIS, директор Канадсько-Української торгової палати Нік Піацца – генеральний директор компанії SP Advisors Олександр Яременко директора юридичного департаменту. компанії SP Advisors
15:00	B2B зустрічі

Контактна особа: Катерина Олинець, (032) 2355623 ; vhp_lviv@ukr.net

Джерело: www.iec-expo.com.ua

III МІЖНАРОДНА АГРОПРОМИСЛОВА ВИСТАВКА

22-24 листопада 2018

ЗА ПІДТРИМКИ

БЕНТ-ПАРТНЕР

БІЗНЕС-ПАРТНЕР

ОРГАНІЗАТОРИ

КОНТАКТИ:
79008, м. Львів, вул. Вішнева, 30
+380 32 2970628(27)
+380 67 6758318
expo1@galexpo.lviv.ua

Львів • ВЦ «Південний-ЕКСПО»

Реєстрація учасників: www.galexpo.com.ua/agro

ВІСНИК АГРОФОРУМ

Міжнародна агропромислова виставка
22-24 листопада • 2018Euro
AGRO**22 листопада 2018 року (м. Львів)**

Міжнародна конференція в рамках III Міжнародної агропромислової виставки «EuroAGRO» «20 років разом з Львівською Аграрною палатою. Нові можливості для співпраці в аграрній галузі».

10:30 - 11:00 Реєстрація учасників конференції**11.00-11.15** Привітання учасників конференції**11:15-12:40**

Модератор 1: Людмила Гончаренко т.в.о. директора Департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА

Міжнародний досвід розбудови Аграрних палат: можливості для України.

Спікери від французької делегації: **Ніколя Перрен**, радник з питань сільського господарства, Посольство Франції в Україні; **Крістоф Хіларе**, Президент Аграрної палати Іль-де Франс. «*Про ефективне управління відносинами – надання консультацій та технічний супровід фермерів і стейкхолдерів Аграрними палатами Франції*».

Спікери від польської делегації: **Рафал Вольскі**, генеральний Консул Республіки Польща у місті Львові; **Віктор Шмулевіч** президент Крайової Ради Ізб Рольнічих (Варшава); **Вальдимар Банах**, директор Любельської Ізби Рольнічої «*Про принципи сталого розвитку фермерства. Завдання і компетенція аграрних палат в Республіці Польща*»

Спікери від німецької делегації: **Майєр цу Ведель**, президент Сільськогосподарської палати Нижньої Саксонії; **Фолькер Зассе**, керівник проекту Німецько-Український агрополітичний діалог. «*Про роль сільськогосподарської палати в самоуправлінні сільського господарства, делегованих повноважень стосовно розвитку сільських територій, кредитування, навчання та співпраці з навчальними закладами, дорадництва тощо*».

12:40 -13:20 Підписання меморандумів про співпрацю:**13:20 -14:00 Перерва****14-00-17:00**

Модератор 2: **Ігор Вуйчик**, голова управи Львівської Аграрної палати
Асамблея Аграрних палат України - як інструмент розвитку соціальної інфраструктури села.

Обговорення та прийняття статуту Асамблеї Аграрних палат України

Спікер від Міністерства аграрної політики та продовольства України

Александр Шкурла, член групи стратегічних радників із підтримки реформ в Україні Кабінету Міністрів України.

Спікер від Львівської Аграрної палати - **Павло Музика**, президент палати

Спікер від Запорізької сільськогосподарської палати - **Владислав Сергієнко**, голова палати

Спікер від Вінницької Аграрної палати - **Ігор Кірашенко**, голова палатиСпікер від Дніпровської сільськогосподарської палати - **Іван Рязанцев**, голова палатиСпікер від Тернопільської Аграрної палати - **Десятнюк Володимир**, голова палати

Сім основних змін в програмі житлових субсидій

За результатами першого етапу верифікації субсидіантів Уряд вдосконалив умови оформлення урядової допомоги у сплаті житлово-комунальних послуг. Відповідні зміни були внесені в Постанову КМУ №329 Кабінетом Міністрів України.

З 1 жовтня 2018 року при розрахунку житлової субсидії *не враховуються до сукупного доходу* сплачені аліменти та спеціальна бюджетна дотація за вирощування молодняка великої рогатої худоби, яка в рік складає до 2500 гривень за голову.

Субсидію на загальних умовах можуть отримати ті громадяни, в яких є заборгованість зі сплати єдиного соціального внеску з вини роботодавця.

Право на допомогу від Уряду мають ті родини, опалювальна, а не загальна, площа житла яких не перевищує 120 кв. метрів для квартири та 200 кв. метрів для індивідуального будинку.

У разі якщо член домогосподарства немає доходів, бо перебуває у складних життєвих обставинах через хворобу, або в складі домогосподарства є працездатні алко- чи наркозалежні (за наявності довідки від лікаря), онкохворі (за наявності висновку ЛКК), субсидію вправі призначити Комісія з питань призначення житлових субсидій.

На понаднормову площу, але не більше ніж 30% від норми, мають право громадяни, які отримують пенсію у зв'язку з втратою годувальника, хто досяг пенсійного віку чи отримує пенсію за вислугою років, а також ті, хто отримує державну соціальну допомогу за інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.

Зміни також стосуються сплати обов'язкового платежу. З 1 жовтня 2018 року якщо вартість фактично спожитої послуги менша обсягу обов'язкового платежу, субсидіант має право сплачувати лише вартість фактично спожитої послуги. Для прикладу, якщо розмір обов'язкового платежу за певну послугу становить 200 гривень на місяць, але домогосподарство реально її спожило тільки на 120 гривень, сплаті підлягатиме фактичний обсяг споживання, тобто 120 грн.

Без обов'язкової сплати ЄСВ субсидію можуть отримати:

- Безробітні в сільській місцевості, райцентрі, селищах міського типу. Комісія з питань призначення житлових субсидій вправі прийняти позитивне для заявника рішення;

- Безробітні в місті за умови перебування на обліку в центрі зайнятості;

- Громадяни, які працюють за кордоном і сплачують там ЄСВ, що підтверджується документально. Тоді субсидію в Україні домогосподарство, де зареєстрована така особа, має змогу отримати на загальних умовах.

Розмір своєї субсидії можна дізнатися он-лайн – на сайті subsidiy.ioc.gov.ua.

Продаж власної сільгосппродукції: коли без оподаткування

Підставою для не включення доходів, отриманих фізичною особою від продажу власної сільськогосподарської продукції до загального місячного (річного) оподаткованого доходу є копія довідки про наявність земельних ділянок, надана юридичній особі – комісіонеру (покупцю).

В протилежному випадку – сума доходу, отриманого від такого продажу, включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку як інші доходи та оподатковується ПДФО і ВЗ на загальних підставах. При цьому юридична особа – комісіонер (покупець), яка здійснює нарахування оподаткованого доходу на користь фізичної особи (продавця) повинна виконати усі функції податкового агента.

Джерело: www.visnuk.com.ua

Набув чинності Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»

12 жовтня 2018 року введено в дію Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018 року №2354-VIII.

Стратегічній екологічній оцінці (СЕО) підлягають документи державного планування у сфері сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, поводження з відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Замовник документів державного планування, а саме орган виконавчої влади або місцевого самоврядування, забезпечує здійснення стратегічної екологічної оцінки проекту документа державного планування. Порядок здійснення стратегічної екологічної оцінки визначено Законом.

Джерело: www.menr.gov.ua

Що таке аграрні розписки та як вони впливають на оподаткування ПДВ?

Українські агровиробники активно використовують аграрні розписки для розвитку бізнесу. Станом на 23 жовтня 2018 року в Україні видано 699 аграрних розписок на 4,42 млрд. грн. Зокрема видано 292 товарних аграрних розписок на загальну суму 2,5 млрд грн. і 407 фінансових аграрних розписок на загальну суму 1,92 млрд. грн.

Ще донедавна фахівці ДФС у роз'ясненнях, присвячених оподаткуванню ПДВ операцій з аграрними розписками, стверджували, що у разі передачі (відступлення) аграрної розписки попереднім кредитором за аграрною розпискою новому кредитуру у платника податку (попереднього кредитора) виникає обов'язок щодо нарахування податкових зобов'язань з ПДВ за правилами, визначеними п. 198.5 Податкового кодексу України (ПКУ).

Втім зараз ДФС дійшла висновку, що під час передачі (в тому числі продажу) аграрної розписки як забезпечення розрахунку за раніше придбаний у постачальника товар платник не визначає податкові зобов'язання з ПДВ, на дату отримання аграрної розписки не має підстав для формування податкового кредиту, та відповідно в нього відсутні підстави для визнання податкових зобов'язань з ПДВ за встановленими п. 198.5 ПКУ правилами.

На думку експертів, таке рішення повністю ґрунтується на нормах ПКУ і зрештою приводить до гармонізації оподаткування операцій з аграрними розписками. Проте деякі питання ще залишаються неврегульованими.

Передача аграрної розписки: підстави для нарахування попереднім кредитором умовних зобов'язань відсутні.

Індивідуальна податкова консультація від 04.10.2018 р. № 4289/6/99-99-15-03-02-15/ПК.

Державна фіскальна служба України розглянула звернення Платника щодо порядку оподаткування податком на додану вартість операцій платників податку, пов'язаних з обігом аграрних розписок, та, керуючись ст. 52 ПКУ (далі – Кодекс), повідомляє.

Як зазначено у зверненні, Платник придбаває у Постачальника товар за умови проведення розрахунків за нього у майбутньому. Придбаний у Постачальника товар Платник постачає Сільськогосподарському виробнику за договором купівлі-продажу та як забезпечення розрахунку отримує від Сільськогосподарського виробника товарну аграрну розписку, що містить безумовне зобов'язання такого Сільськогосподарського виробника поставити сільськогосподарську продукцію в майбутньому. Отриману товарну аграрну розписку Платник передає Постачальнику за договором купівлі-продажу як розрахунку за товар, що був раніше придбаний у Постачальника.

При цьому умови договору передбачають, що сільськогосподарська продукція постачатиметься Сільськогосподарським виробником не Платнику, а третій особі, що набула прав за товарною аграрною розпискою (в ситуації, описаній у зверненні, такою третьою особою є Постачальник товару).

Відносини суб'єктів господарювання, що виникають під час оформлення, видачі, обігу та виконання аграрних розписок, регулюються Законом №5479.

Відповідно до ст. 1 Закону №5479 аграрна розписка – це товаророзпорядчий документ, що фіксує безумовне зобов'язання боржника, яке забезпечується заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених у ньому умовах.

Боржник за аграрною розпискою – особа, яка видає аграрну розписку для оформлення свого зобов'язання здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених в аграрній розписці умовах.

Кредитор за аграрною розпискою – фізична чи юридична особа, яка надає грошові кошти, послуги, поставляє товари, виконує роботи як зустрічне зобов'язання за договором, за яким боржник за аграрною розпискою видає їй аграрну розписку, наділяючи правом вимагати від нього належного виконання зобов'язань, а також фізична чи юридична особа, яка отримала права кредитора за аграрною розпискою від іншого кредитора за аграрною розпискою у спосіб, не заборонений законом.

Відповідно до виду зобов'язання аграрні розписки поділяються на товарні аграрні розписки та фінансові аграрні розписки (ст.1 Закону №5479).

При цьому під товарною аграрною розпискою розуміється аграрна розписка, що встановлює безумовне зобов'язання боржника за аграрною розпискою здійснити поставку узгодженої сільськогосподарської продукції, якість, кількість, місце та строк поставки якої визначені аграрною розпискою (ст.3 Закону №5479).

Законом №5479 передбачено реєстрацію усіх аграрних розписок у Реєстрі аграрних розписок. Порядок ведення Реєстру аграрних розписок затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2013 р. № 665.

Відповідно до ст. 509 Цивільного кодексу України зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Отже, предметом операцій з аграрними розписками є надання кредитором в борг, який фіксується аграрною розпискою, грошових коштів та/або здійснення ним поставки товарів, робіт, послуг, за які такий кредитор отримує аграрну розписку, яка фіксує право вимоги до боржника здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених в аграрній розписці умовах. Таким чином, аграрна розписка є борговим інструментом та різновидом боргової розписки.

Щодо оподаткування операцій з випуску та видачі аграрної розписки

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулюються ПКУ (п. 1.1. ПКУ). Водночас терміни, що застосовуються у Кодексі і не визначаються ним, використовуються у значенні, встановленому іншими законами (п.5.3 ПКУ).

Декретом КМУ від 19.02.1993 р. № 15-93 визначено, що до валютних цінностей відносяться, в тому числі, боргові розписки, виражені у валюті України. Отже, на сьогодні аграрна розписка віднесена чинним законодавством до категорії валютних цінностей.

Відповідно до пп. 196.1.4 ПКУ операції з обігу банківських металів, інших валютних цінностей (крім банкнот і монет, що використовуються для нумізматичних цілей, а також іноземних монет з дорогоцінних металів, базою оподаткування яких є продажна вартість) не є об'єктом оподаткування ПДВ. Отже, операції з обігу (видачі, передачі, відступлення, повернення з відміткою про виконання і т. ін.) аграрних розписок не є об'єктом оподаткування ПДВ.

Згідно з пп. "а" і "б" п. 181.5 ПКУ об'єктом оподаткування податком на додану вартість є операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких відповідно до ст. 186 ПКУ розташоване на митній території України.

Під постачанням товарів розуміється будь-яка передача права на розпоряджання товарами як власник, у тому числі продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду (пп. 14.1.191 ПКУ).

Відповідно до п. 188.1 ПКУ база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг визначається виходячи з їх договірної вартості з урахуванням загальнодержавних податків та зборів (крім акцизного податку на реалізацію суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів, збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, що справляється з вартості послуг стільникового рухомого зв'язку, податку на додану вартість та акцизного податку на спирт етиловий, що використовується виробниками – суб'єктами господарювання для виробництва лікарських засобів, у тому числі компонентів крові і вироблених з них препаратів (крім лікарських засобів у вигляді бальзамів та еліксирів).

До складу договірної (контрактної) вартості включаються будь-які суми коштів, вартість матеріальних і нематеріальних активів, що передаються платнику податків безпосередньо покупцем або через будь-яку третю особу у зв'язку з компенсацією вартості товарів/послуг.

П. 189.7 ПКУ визначено, що у разі якщо платник податку здійснює операції з постачання товарів/послуг, які є об'єктом оподаткування згідно із ст. 185 ПКУ, під забезпечення боргових зобов'язань покупця, наданих такому платнику податку у формі простого або переказного векселя, або інших боргових інструментів, випущених таким покупцем або третьою особою, базою оподаткування є договірна вартість, визначена в порядку, встановленому

п. 188.1. ПКУ, без урахування дисконтів або інших знижок з номіналу такого векселя, а за процентними векселями – така договірна вартість, збільшена на суму процентів, нарахованих або таких, що повинні бути нараховані на суму номіналу такого векселя.

На номінал векселя (у ситуації, що розглядається, – товарної аграрної розписки), у тому числі без урахування дисконтів або з урахуванням процентів, податкові зобов'язання не нараховуються (п. 189.8 ПКУ).

Оскільки видача аграрної розписки як валютної цінності не є об'єктом оподаткування відповідно до рр. 196.1.4 ПКУ, то операція з її випуску та видачі як боргового інструменту з метою забезпечення боргових зобов'язань за придбаний товар не спричиняє окремих податкових наслідків з ПДВ (нарахування податкових зобов'язань та формування податкового кредиту чи його пропорційний розподіл) у сільськогосподарського виробника. Тобто під час передачі (в тому числі продажу) аграрної розписки як забезпечення розрахунку за раніше придбаний у Постачальника товар Платник не визначає податкові зобов'язання з ПДВ, на дату отримання аграрної розписки не має підстав для формування податкового кредиту, та відповідно в нього відсутні підстави для визнання податкових зобов'язань з ПДВ за правилами, встановленими п. 198.5 ПКУ.

Щодо оподаткування операцій з постачання Платником товару, при придбанні якого сільськогосподарським виробником здійснюється видача аграрної розписки

Згідно з п. 187.1. ПКУ датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

- дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку – дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої – дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

- дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів – дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг – дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

Отже, за операціями Платника з постачання товарів за договорами, за якими сільськогосподарський виробник видає товарну аграрну розписку, податкове зобов'язання з ПДВ відповідно до пп. "б" п. 187.1 ПКУ виникає на дату відвантаження Платником товарів (яка є «першою подією») незалежно від дати видачі товарної аграрної розписки.

Щодо формування податкового кредиту за операціями з придбання товару, при постачанні якого Платник отримує аграрну розписку

За операціями з придбання у постачальника товару формування податкового кредиту здійснюється Платником у загальновстановленому порядку.

При цьому, враховуючи те, що придбані у постачальника товари використовуються Платником в оподатковуваних ПДВ операціях (постачання Сільськогосподарському виробнику), то у Платника під час постачання таких товарів та отримання від Сільськогосподарського виробника аграрної розписки підстав для нарахування податкових зобов'язань за правилами, визначеними п. 198.5 ПКУ, не виникає.

Щодо визначення податкових зобов'язань за операціями з постачання сільськогосподарської продукції на виконання аграрної розписки

В операціях з постачання Сільськогосподарським товаровиробником сільськогосподарської продукції на виконання товарної аграрної розписки податкове зобов'язання з ПДВ виникає у такого Сільськогосподарського виробника у загальновстановленому порядку за правилами, визначеними п. 187.1 ПКУ, на дату відвантаження ним сільськогосподарської продукції особі, що набула прав за товарною аграрною розпискою.

Згідно з нормами чинного законодавства платники податку зобов'язані самостійно декларувати свої податкові зобов'язання (ст. 36 ПКУ) та повинні самостійно визначати відповідність здійснюваних ними операцій тим, які перераховані Кодексом.

Відповідно до п. 52.2 ПКУ податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.

Хелен Фейрлемб, керівник проекту з роботи з фінансовими розписками зазначає наступне.

Вищенаведена відповідь ДФС висвітлює деякі аспекти оподаткування операцій з аграрними розписками. Її необхідність викликана насамперед з розвитком ринку аграрних розписок, коли дедалі частіше здійснюються операції з передачі аграрних розписок від першого кредитора наступному шляхом передаточного надпису (індосаменту) на підставі договору купівлі-продажу або уступки прав вимоги за аграрними розписками.

Також фіскальна служба визнала актуальність пільги за п. 189.7 ПКУ, що застосовується до векселів, а також інших боргових інструментів, тобто і до аграрних розписок.

Крім того, в попередніх роз'ясненнях 2016-2017 рр. йшлося про можливість нарахування умовних податкових зобов'язань (правил «умовного постачання») для придбаних з ПДВ товарів/послуг, які беруть участь в неоподатковуваних операціях. Проте ці фрагменти роз'яснень наводилися доволі узагальнено, без прив'язки до конкретних ситуацій, внаслідок чого виникли деякі нез'ясованості та нові питання.

Слід нагадати, що у Законі України №5479-VI всі аграрні розписки поділено на два види:

- товарні (що містять зобов'язання сільгоспвиробника поставити сільгосппродукцію);
- фінансові (що містять зобов'язання сільгоспвиробника сплатити кошти кредитору).

Оскільки зустрічним виконанням з боку отримувача аграрної розписки теж може бути сплата коштів або постачання товарів (надання робіт чи послуг), для цілей оподаткування і обліку принципово можливі чотири ситуації навколо видачі аграрної розписки:

- товарна розписка (ТАР) видається за товари (роботи, послуги);
- товарна розписка видається за кошти;
- фінансова розписка (ФАР) видається за товари (роботи, послуги);
- фінансова розписка видається за кошти.

Ситуації 1-3 здебільшого застосовуються дистриб'юторами та внутрішніми постачальниками насіння, засобів захисту рослин тощо; ситуація 4 – банківськими та фінансовими установами.

Щодо ситуацій 3 та 4 немає сенсу обговорювати застосування правил «умовного постачання», оскільки перший кредитор не придбаває товари/послуги із вхідним ПДВ і відповідно не зобов'язаний нараховувати умовні податкові зобов'язання.

Щодо ситуації 1, то у 2018 р., зокрема у коментованій ІПК № 4289/6/99-99-15-03-02-15/ІПК, а також у ІПК від 21.08.2018 р. №3628/6/99-99-15-03-0215/ІПК ДФС уточнила позицію щодо оподаткування ПДВ операцій з аграрними розписками саме з цього питання.

Зокрема, у ситуації, коли товарну аграрну розписку (ТАР) видано за поставлені товари (наприклад, засоби захисту рослин):

- зобов'язання з ПДВ у постачальника таких товарів виникають за правилом «першої події» (відвантаження засобів захисту рослин);
- проте зустрічні податкові зобов'язання у сільгоспвиробника не виникають в момент отримання засобів захисту рослин або видачі ТАР – таких подій ст.187 ПКУ не передбачено.

Відповідно постачальник засобів захисту рослин не відображає податковий кредит за фактом отримання ТАР та при уступці права вимоги за ТАР (неоподатковуваною ПДВ операцією) і не повинен нараховувати ПДВ-зобов'язання за правилом «умовного постачання» (внаслідок відсутності «вхідного» ПДВ і податкового кредиту за такою операцією, який потрібно було б відновлювати шляхом нарахування умовних зобов'язань з ПДВ).

Іншими словами, якщо у першого кредитора отримання аграрної розписки не супроводжувалося «вхідним» ПДВ, то і правило нарахування умовних податкових зобов'язань у разі її передачі не має застосовуватися.

Проте це не означає, що сільгоспвиробник не відобразить податкові зобов'язання за такою операцією взагалі – вони виникнуть при поставці аграрної продукції за фактом пред'явлення аграрної розписки кінцевим кредитором. Відповідно податкова накладна буде зареєстрована сільгоспвиробником на цього останнього кредитора.

Слід розуміти, що таке рішення, яке повністю ґрунтується на нормах ПКУ, а саме п.187.1 щодо податкових подій, зрештою приводить до гармонізації оподаткування операцій з аграрними розписками.

У протилежному разі (якщо податковий кредит виникав би у першого кредитора і в подальшому у нього виникали умовні податкові зобов'язання за фактом індосаменту ТАР) мала би місце абсурдна антиекономічна ситуація, коли у ланцюгу постачань сільгоспвиробником відображено податкові зобов'язання і сплачено ПДВ від поставленої аграрної продукції, проте ніхто з кредиторів (утримувачів аграрної розписки) не отримує податковий кредит від придбання аграрної продукції.

Таким чином, для ситуації 1 (ТАР видається за товари (роботи, послуги)) відсутні будь-які ризики, пов'язані з передачею (індосаментом) аграрних розписок.

Водночас слід зазначити, що ризики умовного продажу зберігаються у ситуації, коли ТАР видається в рахунок сплачених коштів (ситуація 2). Така проблема потребує законодавчого врегулювання. Найприйнятнішим рішенням в цій ситуації було б перенесення події для виникнення податкових зобов'язань і податкового кредиту на момент фактичної поставки аграрної продукції, як це застосовується вже для ситуації 1 з огляду на коментовані роз'яснення.

Ще однією проблемою, яка потребує врегулювання на законодавчому рівні, є визнання права на бюджетне відшкодування у останнього кредитора, який отримує агропродукцію (і податковий кредит) від сільгоспвиробника, а сплачує за ТАР попередньому кредитору.

Сучасне формулювання п. 200-1-3 ПКУ «підлягає бюджетному відшкодуванню за заявою платника у сумі податку, фактично сплаченій отримувачем товарів/послуг» не дає такої можливості.

Слід нагадати, що з 01.07.2015 р. в Україні запроваджено новий порядок адміністрування ПДВ – на постійній основі введено систему електронного адміністрування податку на додану вартість (ст. 200-1 ПКУ). Ця система побудована з метою своєчасного та в повній мірі здійснення контролю за повнотою сплати ПДВ до бюджету, ліквідації «податкових ям», а також ринку податкових мінімізаторів, який створював нерівні умови діяльності для законослухняних платників податку.

Аграрні розписки завдяки відкритому публічному реєстру та прив'язці до офіційно оформлених земельних ділянок захищають учасників ринку від зловживань і сприяють формуванню прозорого для контролюючих органів бізнес-середовища.

**Інформація для агровиробників Львівської області
про актуальні тендерні пропозиції в системі «ProZorro»**

№	Код	Товар	Очікувана вартість, тис грн	Кінцевий термін подання	Найменування замовника
1	93f0360e489144fdaaa5dec56482810	Овочі (Буряк, морква, цибуля, капуста)	42,3	5 листопада 2018	КНП "Міська дитяча клінічна лікарня Івано-Франківської міської ради"
2	933cf920087f42a8877188f0a1a69c43	Овочі, фрукти та горіхи	25,7	6 листопада 2018	Комунальний заклад Львівської обласної ради "Самбірська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів "Берегиня"
3	952b5c8aae214424be14b55395d93d9e	Овочі, фрукти	54,6	7 листопада 2018	Комунальний заклад Львівської обласної ради "Підкамінський психоневрологічний інтернат"
4	b5ba59dcf1044c4b854a374437ddd080	Буряк, капуста, цибуля, морква	350	8 листопада 2018	Комунальний заклад Львівської обласної ради "Львівська обласна клінічна лікарня"
5	ffe790bb06fd416eada3250cc9935307	Овочі урожаю 2018 року	209,6	8 листопада 2018	Державна установа "Дрогобицька виправна колонія (№40)"
6	a90a3fa7a6cc436db90fc99252ddd30a	Зернові культури	963	12 листопада 2018	Публічне акціонерне товариство "Шахта "Надія"
7	946c293e78f84542961528ad1f4578b2	Картопля	32,4	13 листопада 2018	Філія «Стрийський вагоноремонтний завод» ПАТ «Українська залізниця»
8	4795964720134e4da262202a9f43436b	Овочі урожаю 2018 року	200,6	14 листопада 2018	Державна установа "Львівська установа виконання покарань (№19)"
9	b0dd7422dc824baaa7de7e32e42c7ef9	Картопля урожаю 2018 року	265,9	14 листопада 2018	Державна установа "Львівська установа виконання покарань (№19)"

Джерело: www.prozorro.gov.ua

**Аграріям компенсовано майже
350 млн грн за придбану
сільгосптехніку**

За 10 місяців 2018 року українським сільгосптоваровиробникам направлено 347,2 млн грн компенсації за закуплену техніку та обладнання українського виробництва. Про це зазначив заступник міністра аграрної політики та продовольства України Віктор Шеремета 30 жовтня під час відкриття 12-ї міжнародної виставки «ІнтерАгро-2018».

Водночас Мінагрополітики може перенаправити невикористані кошти, виділені з державного бюджету на підтримку агропромислового комплексу у 2018 році, на кредити для фермерів і підтримку виробництва українських мінеральних добрив.

Джерело: www.agravery.com

На що слід звернути увагу при укладенні договору про оренду земельної ділянки

Орендодавцями можуть бути власники земельних ділянок або органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування відповідно до повноважень, визначених статтею 122 Земельного кодексу України.

Громадяни та юридичні особи набувають права оренди земельної ділянки:

- із земель державної або комунальної власності за результатами аукціону, а у випадках, передбачених частиною другою статті 134 Земельного кодексу України, – за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування в межах їх повноважень, визначених статтею 122 Земельного кодексу України, в порядку, передбаченому статтями 123, 124 Кодексу;

- земельних ділянок, що перебувають у приватної власності, – за договором оренди між власником земельної ділянки і орендарем.

Договір оренди землі укладається у письмовій формі і за бажанням однієї із сторін може бути посвідчений нотаріально. Типова форма договору оренди землі затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2004 р. № 220.

До договору оренди землі обов'язково включаються такі істотні умови:

- об'єкт оренди (кадастровий номер, місце розташування та розмір ділянки);
 - строк дії договору оренди;
 - орендна плата із зазначенням її розміру, індексації, способу та умов розрахунків, строків, порядку її внесення і перегляду та відповідальності за її несплату.

За згодою сторін у договорі оренди землі можуть зазначатися інші умови.

Договір оренди може передбачати надання в оренду декількох земельних ділянок, що перебувають у власності одного орендодавця (одного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування).

Строк оренди земельної ділянки не може перевищувати 50 років. Разом з тим при передачі в оренду, зокрема, земельних ділянок сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, фермерського господарства, особистого селянського господарства строк дії договору оренди землі не може бути меншим як 7 років, а якщо для таких цілей передаються земельні ділянки меліорованих земель і на яких проводиться гідротехнічна меліорація – меншим як 10 років. Розмір, умови і строки внесення орендної плати за землю встановлюються за згодою сторін у договорі оренди.

Зміна умов договору оренди землі здійснюється: за взаємною згодою сторін; у разі недосягнення згоди - в судовому порядку.

Розірвання договору оренди землі здійснюється: за згодою сторін; на вимогу однієї із сторін – за рішенням суду; в односторонньому порядку – якщо передбачено законом або договором.

Право оренди земельної ділянки підлягає державній реєстрації.

Проект «Я МАЮ ПРАВО!» розповів про Право власності на землю

Міністерство юстиції України презентувало сьомий випуск програми «Я МАЮ ПРАВО!» на тему «Право власності на землю». Відеоматеріал створений за підтримки проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні».

У сьомому випуску роз'яснюється, як українцям, які володіють земельними паями або земельними ділянками, захистити свої права та не стати заручниками шахраїв.

Під час державної реєстрації земельної ділянки їй обов'язково присвоюється унікальний кадастровий номер і зберігається за нею протягом усього часу існування. Система кадастрової нумерації земельних ділянок є єдиною на всій території України. Кадастровий номер скасовується лише у разі скасування державної реєстрації земельної ділянки. Зміна власника чи користувача земельної ділянки, зміна відомостей про неї не є підставою для скасування кадастрового номера. Скасований кадастровий номер земельної ділянки не може бути присвоєний іншій земельній ділянці.

Також у випуску пояснюється, які права має власник земельної ділянки при укладанні договору оренди. Договір оренди землі укладається у письмовій формі та за бажанням однієї із сторін може бути посвідчений нотаріально. Договір оренди землі може бути розірваний за згодою сторін. На вимогу однієї із сторін договір оренди може бути достроково розірваний за рішенням суду в порядку, встановленому законом. Розірвання договору оренди землі в односторонньому порядку не допускається, якщо інше не передбачено законом або цим договором.

Програма: https://youtu.be/1UpFznm_Aw0

Джерело: www.minjust.gov.ua

Львівське Братство Пасічників «РІЙ» щомісяця проводить навчання пасічників

Львівське Братство Пасічників «РІЙ» щомісяця (кожна друга середа місяця) у Львівській обласній універсальній науковій бібліотеці (м. Львів, Проспект Шевченка, 13) проводить навчання пасічників з актуальних питань технологічних особливостей бджільництва. Початок зустрічі: 18.00 год.

Тематика зустрічей:

- технологія утримання пасік;
- виробництво продуктів бджільництва;
- організація виробництва та ефективність пасічництва;
- лікування хвороб бджіл;
- апітерапія;
- маркетингова діяльність в бджільництві.

Для участі запрошуються всі бажаючі
Контактна особа: Микола Грибок, тел. 0676731580

Джерело: Львівське Братство Пасічників «РІЙ»

ДЕРЖАВНА
ПРОДОВОЛЬЧО-ЗЕРНОВА
КОРПОРАЦІЯ УКРАЇНИ

ДПЗКУ розпочинає нову програму форвардних закупівель

У Державній продовольчо-зерновій корпорації України стартувала програма закупівель зернових майбутнього врожаю 2019 року. В рамках цього річної програми планується закупити у сільгоспвиробників близько 360 тис тонн пшениці, кукурудзи та ячменю. На авансування сільгоспвиробників заплановано виділити 1,3 млрд грн.

Традиційно, програма закупівель зерна майбутнього врожаю проходить у два етапи. На першому етапі сільгоспвиробнику потрібно подати заявку на участь до регіонального відділу ДПЗКУ, сформувати необхідний пакет документів та укласти договір поставки безпосередньо у центральному офісі корпорації. Після підписання договору, держкорпорація здійснює попередню оплату на поточний рахунок сільгоспвиробника у розмірі 3600 гривень за одну тону зерна з урахуванням ПДВ. На другому етапі ДПЗКУ проводить остаточний розрахунок після передачі зерна у власність корпорації.

Цього року вартість коштів становитиме від 9,5% до 13% річних в залежності від кількості законтракованого товару та базису поставки. Враховуючи те, що програма закупівель зерна майбутнього врожаю в ДПЗКУ проводиться вже не перший рік, корпорація пропонує додаткову знижку у розмірі 0,25% тим сільгоспвиробникам, які приймають участь в програмі 2 і більше років. А також, додаткову знижку у розмірі 0,25% отримують фермери при укладанні Аграрної розписки.

Маючи позитивні результати проведення форвардної програми протягом вже декількох років, фахівці ДПЗКУ працюють над вдосконаленням її умов, намагаючись надавати надійну державну підтримку дрібним та середнім сільськогосподарським підприємствам.

Джерело: www.pzcu.gov.ua

FRESH BUSINESS EXPO

4-6.12.2018

МВЦ, КИЇВ | МВЦ, КИЄВ | ІЕС, КУЇВ
УКРАЇНА | УКРАИНА | UKRAINE

Джерело: www.freshbusinessexpo.com/uk/

Проблеми ринку картоплі і шляхи їх вирішення

Віра Ільчук, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник лабораторії економіки, Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН

Україна є одним зі світових лідерів виробництва картоплі, однак обсяги залучення цієї продукції до зовнішньоекономічних операцій, зокрема її експорту, незначні. Насамперед це пов'язано з майже повним зосередженням картоплі в господарствах населення, зорієнтованих переважно на продовольче самозабезпечення. За середнього останніми роками валового виробництва картоплі в нашій країні близько 23 млн т обсяг її реалізації на внутрішньому ринку становив усього 3 млн тонн. Значною є частка втрат продукції під час зберігання (до 4 млн т). Попри відносно невелику частку в загальному обсязі виробництва сільськогосподарські підприємства відзначаються значно вищими, аніж у господарств населення, показниками урожайності картоплі. Вони ж забезпечують розвиток картоплярства як основні виробники насінневого матеріалу, продукції, придатної до промислової переробки, спроможні сформувавши достатньо великі партії товару з урахуванням запитів покупців.

Структура картоплі за напрямками реалізації у відсотках до загального обсягу реалізованої продукції вказує на екстенсивний розвиток ринку картоплі в Україні, та незначний об'єм продукції, яка використовується для переробки.

Якщо у 2000 році продаж продукції картоплярства на внутрішньому ринку складав 44,8 відсотка, то в останні роки лише 6,5 %. Відповідно зменшився продаж картоплі переробним підприємствам, хоча і відмічена тенденція зростання в останні роки.

Що стосується експорту картоплі, то Україна має значний експортний потенціал, незважаючи на те, що зовсім його не використовує. Це пов'язано з тим що, значна кількість виробників картоплі, хоча і має можливість постачати великі партії за вищою ціною, проте якість її значно нижча порівняно з тією, яку пропонують провідні виробники Європи.

Характерно, що Україна ніколи не займала чільне місце на світовому експортному ринку. Питома вага вітчизняного експорту картоплі в загальному експорті сільськогосподарської продукції становить лише 0,07 %. Незначні обсяги експорту можна пояснити як не конкурентоспроможністю продукції зумовленою високими затратами на виробництво, застарілими технологіями вирощування, низькими сортовими якостями бульб так і відсутністю ефективної маркетингової діяльності.

Нами пропонується прогнозований баланс картоплі на перспективу для Львівської області.

Виробництво повинно складати 1950–2100 тис. тонн, в т. ч. промисловим способом – 585–630 тис. тонн.

Для досягнення поставлених завдань перед картоплепродуктовим підкомплексом Львівщини на нашу думку необхідно:

- доведення упродовж найближчих трьох-чотирьох років питомої ваги валового виробництва картоплі промисловим способом до рівня 30%;
- забезпечення виробників насінневою продукцією високих репродукцій та належного рівня сортозаміни і сортооновлення;
- формування системи заготівель продукції у господарств населення;
- запровадження сучасних технологій вирощування зберігання продукції;
- розвиток логістичних схем доставок продукції;
- налагодження оптової торгівлі.

З метою активізації інтеграційних процесів ми пропонуємо створення виробничо-збутових об'єднань вертикального типу.

Виробничо-збутове інтеграційне утворення вертикального типу на основі об'єднання економічних інтересів підприємств – виробників продукції картоплярства, фермерських господарств і господарств населення, а також підприємств сфери гуртової торгівлі картоплею. Основна мета діяльності такого об'єднання повинна полягати в стабілізації отримання та максимізації прибутку виробниками картоплі.

Запропонований підхід до створення інтеграційного об'єднання сприятиме задоволенню економічних інтересів усіх його учасників. Так, господарства населення, підприємства, у тому числі фермерські господарства, які виступають постачальниками продукції у невеликих обсягах, отримують гарантії реалізації продукції за цінами, встановленими для великих товарних партій. Підприємство-інтегратор отримує у своє розпорядження більші товарні ресурси, що дасть йому змогу повніше відреагувати на запити окремих категорій покупців, ефективніше використовувати наявні в нього потужності для зберігання продукції. Якщо ж такі потужності слід буде збудувати чи модернізувати, підприємство-інтегратор зможе акумулювати для цього певні фінансові ресурси інших підприємств – учасників об'єднання. Значною мірою будуть задоволені й інтереси посередницьких структур, адже вони отримують надійного партнера-постачальника.

Окремі виробники вступають в інтеграційне об'єднання на добровільних засадах, керуючись лише власними інтересами. У подальшому виробник картоплі, який виступає інтегратором і спроможний акумулювати комерційно значущу для реалізації за вищими цінами товарну партію готової продукції, зобов'язаний перерахувати відповідну до частки поставленої продукції з урахуванням її якості частку одержаної виручки.

Але для цього необхідні відносні зміни керованих показників діяльності підприємств – виробників картоплі за різними стратегіями, а саме розширення, стабілізації і виживання, за наступних зрушень показників ринкової кон'юнктури за стратегії розширення:

1. Збільшення обсягів пропозиції – зниження цін. Обсяг виробництва за різних стратегій збільшується до 1,0 %, обсяг реалізації продукції зменшується до 3,7 %.

2. Зниження цін – збільшення обсягів попиту. Обсяг виробництва зростає до 8,2 %, обсяг реалізації зменшується до 3,7 %.

3. Зменшення обсягів пропозиції – підвищення цін. Обсяг виробництва зростає на 8,2 %, одночасно зростає і обсяг реалізації зростає до 4,1 %.

4. Підвищення цін – зменшення обсягів попиту. Обсяг виробництва – нульовий, обсяг реалізації – 4,1 %.

Застосування підприємством зазначених змін керованих показників діяльності підприємств – виробників картоплі за різних стратегій передбачає необхідність постійного, планомірного та достовірного відстеження кон'юнктурних характеристик цільового ринку продукції картоплярства з використанням інструментів маркетингових досліджень, цінового моніторингу, а також сучасних методів прогнозування та планування. Тобто без релевантної інформаційної бази доведення запропонованих стратегій до рівня практичної реалізації у вигляді відповідних управлінських процедур унеможлиблюється.

XV Міжнародна агропромислова виставка
АГРОФОРУМ-2018
 СІЛЬГОСПТЕХНІКА, НАВІСНЕ І ПРИЧІПНЕ УСТАТКУВАННЯ, ДОБРИВА,
 ЗАСОБИ ЗАХИСТУ РОСЛИН, ЛОГІСТИКА, ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ЗЕРНОПЕРЕРОБКИ,
 ТВАРИННИЦТВА ТА ПТАХІВНИЦТВА, ВЕТЕРНАРІЯ, КОРМОВИРОБНИЦТВО

6-8
листопада

Проект-презентація Екополісу «Львів-Карпати»

Василь Багрійчук, кандидат технічних наук, член Клубу винахідників м. Львова

Шановні науковці, освітяни та громадські діячі. Вашій увазі пропонується на публічне обговорення проект-презентація першої в Україні експериментальної моделі науково-дослідного, освітнього, еколого-енергоощадного житлового та соціального-господарського комплексу: Екополіс «Львів-Карпати» (менеджмент – архітектура – виховання – інновації – технології).

I. Стратегія проекту

1.1. Місія проекту:

Розробити інтегровану освітню, науково-дослідну та соціально-господарську експериментальну житлову інфраструктуру з формування в суспільстві філософії сталого розвитку та гармонійного виховання особистості на основі фізичної економії, досягнень медицини, культурної та духовної спадщини цивілізацій.

1.2. Ціль проекту:

Створити базову модель цілісного еколого-енергоощадного науково-освітнього, автономного, житлового і господарського утворення для адаптації новітніх інноваційних методологій менеджменту соціально-демографічним та конкурентоздатним розвитком України.

II. Структура та складові проекту

2.1. Актуальність формування та створення екополісу.

Євроінтеграційний розвиток України, як процес запозичення, апробації, узгодження та прийняття досвіду і стандартів успішності життя у розвинутих країнах Європи, визначає необхідність пошуку та розробки методологічних аспектів формування загальноєвропейського економічного, соціального, політичного, правового простору - реальної діючої демократії та цивілізованого, соціально орієнтованого ринкового господарства і системної охорони довкілля.

Фактично діяльність державних та громадських інституцій потрібно змінювати, адаптовувати і синхронізувати відповідно до цілісності вимог та умов функціонування європейських країн і суспільств.

Організаційна, економічна та соціальна результативність євроінтеграційних процесів нашої країни у часовому вимірі буде визначатися

владною професійною оперативністю і здатністю суспільства системно, своєчасно і комплексно здійснювати досконалі реформи і процесний менеджмент державних структур.

Унікальне геополітичне розміщення України, її людський потенціал, наукові і технологічні досягнення, природні сировинні ресурси і культурне надбання, спроможні забезпечити статус нашої країни в рейтингу успішних і передових світових держав.

Відомо також, що значна економічна і соціальна складова народного господарства України визначається агропромисловим комплексом, функціональною основою якого є сільське населення, родючі землі і природні ресурси.

Враховуючи також те, що однією з провідних галузей України є сільськогосподарське виробництво, де аграрний сектор формує 16-22% національного доходу і близько 60% фонду споживання населення, а його частка у зведеному бюджеті держави за останні роки становить 8-9%, та займає друге місце серед секторів економіки у товарній структурі експорту, першочерговим, безумовно, є відродження українського села.

Отже, усвідомлюючи сучасний стан сільських територій необхідно акцентувати, що відродження українського села, територіальних громад, покращення демографічного стану країни, її економічного зростання і конкурентоздатності в світі потребує новітньої парадигми, спрямованої на оптимізацію державних інституцій та формалізацію соціальних моделей і механізмів забезпечення якісних і комфортних життєвих потреб, професійного становлення особистості та гармонійного виховання молоді. Адже, найбільш динамічною складовою розвитку суспільства та інтегрованим показником прогнозованої успішності України є молоде покоління людей.

Зростаючі нові генерації особистостей, виховані на заповідях людяності, моралі та шанобливого ставлення до живого біорозмаїття світу, зможуть очистити понівечені мантрами споживацької ідеології технократичні суспільства і спрямують їх до світоглядної сталості цивілізацій, сприятимуть оздоровленню і одухотворенню націй та народів.

Тут доречно привести слова лауреата Нобелівської премії Нельсона Мандели. Він казав: «...перехід до нової філософії існування держави – забезпечення умов для щастя людини. Головним його елементом є здоров'я. І як його кінцевий прояв – тривалість життя. Щастя неможливо втиснути в якісь параметри. Але тривалість життя – величина конкретна і зрозуміла кожній людині. Так само, як і параметри тих факторів, від яких воно залежить – якість води, повітря, харчів. А також гармонія з Природою, бережливе ставлення до неї».

Неперевершеною цінністю і престижем держави в світі поряд із загальними науковими, індустріальними, природними потенціалами є здорове населення, рівень його культури і тривалість життя.

Тому, основою Національної політики в сучасних умовах світопорядку має стати найбільш результативна оптимальна методологія дошкільного виховання, освіти та фахової підготовки майбутніх спеціалістів, здатних якісно, досконало і своєчасно вирішувати важливі наукові, технологічні і життєтворчі потреби народонаселення, прогнозувати і передбачати можливі негативні планетарні, кліматичні і ситуативні політичні явища та забезпечувати сталість довкілля.

Така, обширно окреслена, за напрямками і процесними складовими, одна із можливих концепцій реанімації сільських територій та наповнення їх людськими популяціями може розглядатися в якості довготривалої стратегії ефективного, збалансованого за еколого-економічними вимірами розвитку регіональних інтегрованих утворень, формування нових комфортних житлових територій, екополісів, міських агломератів.

Окремою, особливою складовою перспективного економічного, культурного та інтелектуального розквіту сільських територій стане створення, в межах адміністрування громад, новітніх екологічних поселень, що дозволить покращувати життя і побут людей, в традиційно існуючих громадах, ощадними технологіями обробки землі, вирощування якісної харчової сировини, її переробки і збереження енергетичної цінності продуктів, сприяти жителям сіл освітніми і прикладними знаннями з організації органічного господарства, а також усвідомленням важливості і переваг колективної взаємодії та життєтворчої єдності спільнот.

При цьому, враховуючи досвід екологічних проектів, реалізованих в європейських спільнотах, основними вимогами до формування екопоселень та їх розвитку будуть наступні:

- звести до мінімуму споживання енергії, обмежити негативні викиди в загальнодержавному та всесвітньому масштабі;
- зберегти біологічні ресурси, приносити економічну користь суспільству, знижувати забруднення довкілля;
- забезпечувати мешканцям екопоселення якісні і комфортні умови життя і відпочинку, зберігати ландшафтні та культурні цінності довкілля і територій регіону;
- здійснювати просвітницькі і виховні заходи у досягненні громадських цілей та підвищення добробуту всього суспільства.

Очевидно, пошук ідей і шляхів розвитку та відновлення сільського потенціалу держави повинен базуватися на визначенні:

- варіантів вибору основної (базової) бюджетонаповнюючої діяльності громад;
- соціального складу, демографії і вікових даних працездатного населення;
- наявної місцевої технологічно цінної сировини;
- існуючій в минулому або сучасній технології переробки врожаю та сировини в готову продукцію;
- наявних фахівців та прогнозованої їх потреби для обслуговування можливих перспективних напрямків господарювання, що також буде

створювати нові робочі місця;

- економічній доцільності пропонованих рішень ринковим потребам, з урахуванням принципів фізичної економії та вимог екології.

Соціальним, суспільним, потенційно значимим аспектом таких екологічних поселень, за умов гармонійного запозичення методологій їх функціонування, буде просвітницьке системне виховання молодого покоління та громад життєдайними основами філософії здорового довкілля, що забезпечить формування у соціумах світоглядності сталого розвитку та первозданної цілісності людини з природою.

Досвід Данії, Норвегії, Швеції, Польщі, Швейцарії та інших країн, де з середини 90-х років ХХ ст. започатковано програми реорганізації малозаселених населених пунктів в екопоселення засвідчує, що не тільки окремі житлові утворення, а й цілі держави, зокрема, Швейцарія, Норвегія стали країнами-екопоселеннями.

2.2. Концептуальні складові структури Екополісу

Концептуальною основою формування та функціонування Екополісу «Львів-Карпати» буде розробка цілісних та прикладних інноваційних методологічних програм з комплексної підготовки/перепідготовки фахівців, що забезпечить:

- формування системної методології дошкільного виховання, освіти та фахової підготовки інтелектуального потенціалу держави, здатного якісно, досконало і своєчасно вирішувати важливі наукові, технологічні і життєтворчі потреби народонаселення, передбачати можливі негативні планетарні, кліматичні і ситуативні функціональні явища та забезпечувати сталість довкілля;

- апробацію і адаптацію новітніх та ефективних теоретичних, прикладних розробок у галузеві соціально-економічні програми розвитку, покращення демографічного стану і конкурентоздатності країни;

- розробку формалізованих оптимальних моделей житлових індустріальних, інших територіальних утворень, структурувати їх логістику та адміністрування.

Організацію та створення Екополісу можна розглядати як новітню, матричну функціональну і динамічну інфраструктуру з вивчення та розробки досконалих методологій менеджменту, прогнозування та організації нових суспільно значимих територій, формування здорової фізіології людського організму і живих матерій довкілля – базових умов комфортного і якісного життєтворення на Землі.

Фактично Екополіс як унікальний науково-дослідний, освітній та соціально-господарський функціональний комплекс буде і першим національним народним університетом, що дозволить вченим, архітекторам, медикам, фізикам моделювати у натуральних умовах дії багатовекторних факторів в системі «Людина – Природа – Прогрес», вивчати причинно-наслідкові зв'язки між діяльністю людини її організмом, житлом та довкіллям.

Зрозумілою є також практична значимість функційних складових матриць «Природа – Житло – Людина» для організації органічного обробітку землі, дослідження параметрів житла і побуту, раціонального споживання енергоресурсів, розробки і проектування оптимальних архітектурно – планувальних рішень для створення нових територій, виховання генерації молодих людей та нових поколінь, здатних бережливо досліджувати процесні явища в біосфері Планети, активізувати у суспільстві розуміння та відповідальність за майбутнє світу, забезпечувати високий духовний та культурний рівні життя соціумів.

Це важливо також і для вивчення та вирішення найважливішої проблеми в світі – охорони навколишнього середовища і сталості розвитку, що безпосередньо пов'язане з пізнанням особливостей життєдіяльності людини в соціальному та природному середовищах, економічними, правовими, етичними станами і розумінням її світогляду.

Сприйняття людським розумом божественної величі духовної першооснови появи земного життя та усвідомлення відповідальності за скоєння гріховних вчинків було і надалі залишається базовими основами виховання поколінь практично для всіх культур, етносів і племен.

Феномен появи людини на Землі, як розумної форми живої матерії, здатної відтворювати власну біологічну структуру, адаптуватися до природних умов довкілля, самовдосконалюватися, зберігати і поновлювати свою популяцію свідчить також про її найважливішу цінність – підтримувати сталість народонаселення світу в Планетарному масштабі.

Древні вчення та сучасні дослідження космічно-галактичних процесів розглядають людину як інтелектуальну енергоінформаційну матрицю Світобудови, що у біоматеріальній інтегрованості духу, душі й тіла зберігає і передає код життєтворення у суспільний земний простір Всесвіту. Встановлено, що організм людини, як живої системи побудований на основі: речовини, енергії й інформації. Інформація через біохімічні процеси, розум та інтелект управляє системою в просторі й часі, визначає зміст і матеріальну форму, в якій перебувають речовина та енергія.

Інформаційна матриця біологічної структури – це генетичний код; психіки – це психічний код-архетипи людини. На людину в космічно-земному полі, як показано на рис.1, постійно діють інформаційно-енергетичні впливи, які організмом трансформуються і випромінюються у вигляді хвиль, що утворюють так зване біополе(біоритми), видиму частину якого називають аура.

Згідно з висловлюванням В.І.Вернадського, Космос впливає на людину через її біополе, а кожний предмет є носієм, біополя. Сумарне ж біополе Землі становить собою «сферу розуму».

Здатність людського організму генерувати і випромінювати певні частотні спектри також підтверджує органічну цілісність людини з енергопольовою природою ноосфери.

Рис.1. Складові ноосфери та фактори космічно-земних взаємовпливів на організм людини

Найбільш важливий для людини діапазон енергоінформаційного обміну клітин частотою 40-70 ГГц, що відповідає 40-70 мільярдам коливань в секунду, в результаті чого утворюється загальне торсійне або, так зване, «ефірне» поле людини. Останнє забезпечує фіксацію клітин організму у визначеному положенні та просторі і вкупі з фізіологічними системами людини функціонує, резонує і взаємодіє з різноманітними енергіями Всесвіту.

Певні зміни зовнішніх електромагнітних полів модулюють збурення електромагнітних спектральних параметрів випромінювання індивіда, порушуючи сталість електромагнітного балансу та управління функціями організму. Фактично сутність існування живої матерії – це безперервне генерування власною фізіологічною системою частотних спектрів або енергетичних вібрацій – похідних роботи серцево-судинної системи в магнітному полі Землі.

Таким чином, багатоміжкові дослідження природи світотворення дозволили людству, лише останніми десятиліттями, частково, пізнати окремі механізми взаємовпливів космічно-земних полів на клітини, стани і фізіологію організму людини та вивчати процеси його функціонування.

В «Людині Розумній» втілено первородне небесне управління енергіями плоти та наділено її інтелект інстинктом творення земного життя, що в зрівноваженій духовно-матеріальній діяльності народів буде забезпечувати сталість ноосфери і гармонійний розвиток світу.

2.3. База та учасники проекту

Матеріалізацію такої органічно цілісної стратегічно місійної моделі «Екополіс», яка зможе системно забезпечувати інтегрування, зокрема, в агропромисловий розвиток новітніх комплексних інноваційних рішень, наукових розробок і досконалий методологічний менеджмент, доцільно здійснювати за сприяння і фаховим супроводом вченими Західного наукового центру Національної академії наук України і Міністерства освіти і науки України та колективами профільних вищих і середньо розміщених в Карпатсько-Поліському регіоні з подальшою перспективою організації відпрацьованих рішень в інших територіальних утвореннях.

III. Реалізація проекту

3.1. Освітні та науково-дослідні напрями (діяльність)

Освітня, наукова, виховна та споріднені напрямки діяльності будуть здійснюватися викладачами та співробітниками профільних вузів і навчальних закладів на основі формалізованих цілей і завдань, згідно програм підготовки слухачів, тематики досліджень та обраної спеціалізації.

Визначальним у виховних, наукових та інших напрямках діяльності екологічних утворень є принципи та методології сталого розвитку, що охоплюють дві найважливіші ідеї:

- вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем і буде сталим тільки тоді, коли буде досягнута рівновага між різними факторами, що зумовлюють загальний рівень життя;

- нинішнє покоління має обов'язок перед прийдешніми поколіннями залишити достатні запаси соціальних, природних та економічних ресурсів для того, щоб вони могли забезпечити для себе рівень добробуту не нижчий, ніж той, що ми маємо зараз.

Відповідно і напрямки та методи досліджень повинні формувати у людини усвідомлення причин виникнення руйнівних процесів в біосфері Землі, знань, вміння і здатності забезпечувати гармонійне світотворення у збалансованих з енергоресурсами довкілля біоматеріальних життєвих потреб та оберігати і поновлювати природні планетарно-космічні потенціали довкілля для повноцінного існування прийдешніх поколінь.

Сталий розвиток деталізує мету існування людини і суспільства, гуманізує взаємовідносини між людиною і природою, конкретизує умови соціальної справедливості і рівності.

3.2. Господарські, виробничі, технологічні структури

Господарські сегменти формуються на засадах органічного землеробства, санітарних та екологічних вимог до спорудження житла, господарських будівель і органічного господарювання, інших нормативних документів.

Житлове середовище є первинними де закладаються основи родинного виховання, розвитку інтелекту, культури та здоров'я нації.

Як видно із рис. 2 сумарна дія на організм людини 89 % екологічних факторів здоров'я безпосередньо визначається середовищем проживання і довкіллям, інтегрованою яких є житлова споруда, як форма матеріального захисту та оберегу людини.

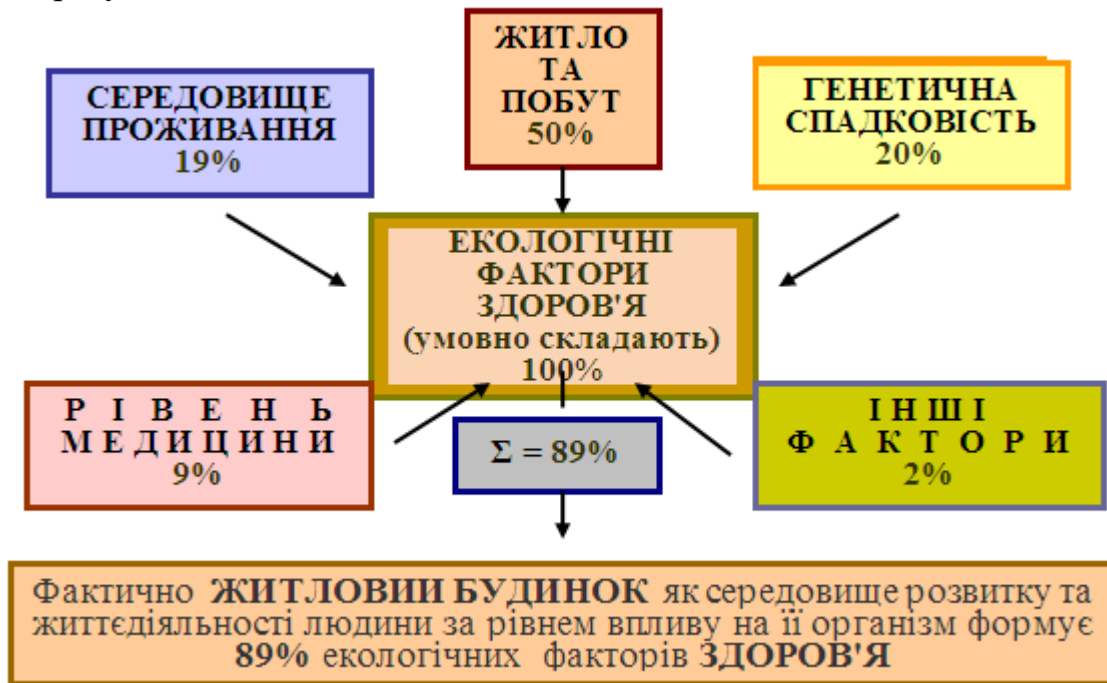

Рис. 2. Екологічні фактори здоров'я

Стосовно енергоматеріальних впливів житла і житлових утворень з натуральних матеріалів ще минулими поколіннями спостерігалось, а згодом і науково підтверджено позитивні дії певних форм, пропорцій, архітектурно-планувальних та інших рішень і параметрів споруди на здоров'я і психофізіологічні стани мешканців, гармонійні рівні атмосфери родинної оселі та середовище проживання сім'ї.

У ряді країн вже існують житлові будівлі, які споруджені за правилами «живого дому». Для підтвердження цього варто навести приклад побудованих, вперше на Львівщині, двох таких житлових будинків, які реально підтверджують особливі позитивні впливи «живого житлового середовища» на їхніх мешканців.

Виходячи із суті найбільш значимих первинних, цінностей, потреб і умов життя людини: мати добре здоров'я, якісну їжу і житло саме в середовищі житла, де за статистикою ми перебуваємо понад 14-16 годин на добу, формуються основи світогляду, інтелекту та органічної цілісності родини і суспільства. Ці три єдині, за своєю логічністю, мотиваційні категорії слугують основою всіх розвиткових і професійних аспектів функціонування та самореалізації індивідуума.

Тобто, якісне житлове середовище за своєю глибинною функційністю є визначальним у формуванні людини і може стати основою системного відродження суті формування високої інтелектуальності, гуманізму і культури народонаселення, його демографічного зростання, покращення національного потенціалу країни її безпеки та конкурентоздатності у світі.

Виходячи з функційності, екологічності, економічності, енергоощадності, мінімального часу будівництва, зручності до реконструкції нами розроблені матеріали та апробовані способи і технології спорудження житлових будинків, які відповідають найкращим показникам вартості і якості оселі.

Технологія дозволяє виготовляти композитний будівельний матеріал заданих фізичних, тепло-, звукоізоляційних параметрів, а також надавати йому септичні, протибактероцидні та терапевтичні властивості.

Композитний будівельний брус на основі чистих відходів деревообробних, агропромислових та інших виробництв за екологічними вимогами займає друге місце після деревини. І можна використовувати як в малоповерховому індивідуальному, так і в багатоповерховому домобудуванні різних типів житлових споруд.

За умов організації серійного виготовлення різноманітних уніфікованих будівельних елементів житлові та інші споруди можна буде монтувати за принципом «лего», що відповідно забезпечить їх високу технологічність, суттєво скоротить терміни будівництва та зменшить при цьому загальну вартість робіт.

Маючи низькі тепло-, та звукоізоляційні властивості композитний брус сприяє довготривалому збереженню тепла в приміщеннях дому і за показниками витрат на обігрів значно переважає цеглу, коміркові бетони і навіть дерево.

Нижче показані житлові будинки із композитного бруса.

Враховуючи й те, що за статистикою понад 60% доби людина перебуває в приміщенні квартири, житло як матеріальна споруда має бути екологічним та побудованим на чистій території.

Соціальними умовами досконалої реалізації розвиткових процесів юридичних організацій, об'єднань, держав чи окремої особистості є Здоров'я – Харчування – Житло, котрі визначають стан людини.

IV. Очікувані результати

4.1. Оптимальні моделі сталого розвитку

Розробка оптимальних територіальних утворень передбачає детальне вивчення природних, кліматичних, особливостей, ресурсних потенціалів та інших характеристик земельного масиву, детального математичного і модельного дослідження пропозиції/завдання, експертної оцінки, публічного обговорення і прийняття рекомендацій для робочого проектування згідно прогнозованих та очікуваних результатів.

4.2. Методологія проектування гармонійних соціальних та індустріальних утворень

Концептуальні напрямки реанімації сільських територій та наповнення їх людськими популяціями може розглядатися в якості довготривалої стратегії ефективного, збалансованого за еколого-економічними вимірами розвитку регіональних інтегрованих утворень, а також створення новітніх автономних поселень, екополісів, міських агломератів.

Рекомендаційні моделі проектування та розвитку таких утворень доцільно здійснювати за результатами поетапного вивчення досвіду функціонування базової моделі «Екополіс».

V. Перспективи розвитку місії проекту

5.1. Регіональні утворення та агломерати

На основі створення комплексних наукових колективів, здатних фахово вивчати і прогнозувати причинно-наслідкові дії та результати від незбалансованого розвитку існуючих та можливих нових територіальних утворень стане можливим розробляти механізми та умови формування перспектив та цільового проектування регіональних моделей розвитку територій.

5.2. Міжнародні проекти

Проведення міжнародних конференцій, форумів та виконання спільних і локальних проектів.

Висновок

Маючи такий, єдиний на Планеті, унікальний і безцінний історичний скарб енергетики української землі та спадщини предків – розвинене почуття людської гідності, національної свідомості, патріотизму, даровану здатність до творчості, високі духовність і мораль, що засвідчує також Велесова книга – «скрижалі духу одвічної Русі-України», як сказав один із перших її дослідників Микола Скрипник, населення нашої держави зумовлене відродити генетичну пам'ять свого роду та величність України, як Пра-Матері цивілізаційних процесів людства.

Відповідь на це питання дають дослідження, проведені доктором історичних наук, професором Києво-Могилянської академії, вже покійним Миколою Чмиховим. Ось, що писала газета «Урядовий кур'єр» (24.11.2001 р., №219): «М.Чмихов відтворив знання стародавніх людей про циклічність руху цивілізацій і поєднав їх з сучасними даними історії, астрономії, геофізики та інших наук. Він довів, що підготовчі між епохальні кризи завжди починаються на Близькому Сході, а через деякий час до нього долучається Навколочорномор'я.

А коли вони закладуть окремі риси грядущої епохи, між епохальні неадекватні струси починають поширюватись на всю планету. Ще за сивої давнини Близький Схід та Навколочорномор'є називали «пупом Землі».

Саме звідси пішли найрозвиненіші земні цивілізації, саме тут зароджувалися світові релігії. Є думка: саме тому, що в «пупі» сходяться хрест-навхрест два величезних розломи земної кори, тобто тут діють наймогутніші тектонічні сили і відповідно вирує найпотужніша на планеті геоплазма – мутагенний рушій людства. В Україні – цікава історична місія. Тут міститься (у Подніпров'ї) одразу кілька надпотужних природних геоплазмових генераторів. Завдяки їх дії Подніпров'я у минулому при змінах епох «спеціалізувалося» на закладанні нових філософських моделей планети.

Загальновідомо, що цивілізація епохи неоліту, znana зараз як Трипільська, заклала філософію творчості на Землі – заняття, з якого пішла уся теперішня технологія. Подніпровські арійці епохи бронзи створили філософію глобальних закономірностей буття землян, і М.Чмихов назвав цю філософію "основою світогляду сучасності».

Отже й зараз Україна має закладати планетарний світогляд наступної епохи. Якою вона буде?

Є підстави вважати, що людство завершує свій розвиток у суто земних умовах і має вийти у Великий Космос. Відповідно йому буде потрібен світогляд, який шукає логіку земних подій у надлюдських загально космічних законах (а не у нібито само цінній людській волі, як це робиться зараз). Космічне мислення уже формується в Україні. Одним з найперших тут був М.Чмихов».

Яку місію, вищу за цю, може нести країна, її народ, кожна окрема людина? І тепер зрозуміло, для чого ми, як носії інформації Поля Свідомості Всесвіту (або, за релігійними поняттями, як частинки Бога) прийшли саме на цю землю і саме у цей час, «одягнувши фізичне тіло».

Ми прийшли для того, щоб виконати місію, визначену Космосом – дати імпульс зародження на Землі цивілізації нового мислення, нового світогляду, з рештою, розпочати новий виток розвитку всього Всесвіту.

Формуванням та організацією створення локальних і регіональних Екополісів та житлових Екотериторій можна започаткувати розробку *Новітньої національної програми розвитку України*, як органічного синтезу культури, духовності, єдності етносів нашого народу та умов довготривалого і здорового життя народонаселення.

Оголошення про проведення земельних аукціонів у Львівській області з офіційного веб-сайту Держгеокадастру України

Номер лота	Кадастровий номер	Площа га	Адреса	Цільове призначення	Дата аукціону
27588	4625110100:01:000:0028	25.5000	Львівська область, Старосамбірський район, Старосамбірська міська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	15.11.2018 11:00
27656	4624582700:02:000:0056	5.0852	Львівська область, Сколівський район, Климецька сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27655	4624582700:02:000:0097	5.4959	Львівська область, Сколівський район, Климецька сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27654	4622784700:09:000:0188	0.7110	Львівська область, Жовківський район, Купичівська сільська рада (за межами населених пунктів)	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27653	4622784700:09:000:0186	1.6330	Львівська область, Жовківський район, Купичівська сільська рада (за межами населених пунктів)	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27652	4622784700:09:000:0189	7.6200	Львівська область, Жовківський район, Купичівська сільська рада (за межами населених пунктів)	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27640	4620388600:19:004:0061	22.9360	Львівська область, Бродівський район, Язлівчицька сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27635	4620388600:19:004:0062	20.5570	Львівська область, Бродівський район, Язлівчицька сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27634	4620388400:01:025:0002	19.6890	Львівська область, Бродівський район, Шнирівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27633	4620388400:01:007:0001	9.9898	Львівська область, Бродівський район, Шнирівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27630	4620388400:01:007:0002	7.9751	Львівська область, Бродівський район, Шнирівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27629	4620386600:07:005:0003	2.0166	Львівська область, Бродівський район, територія Станіславчицької сільської ради	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27628	4620386600:07:004:0008	5.2697	Львівська область, Бродівський район, територія Станіславчицької сільської ради	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27624	4620386600:07:004:0007	0.6021	Львівська область, Бродівський район, за межами населених пунктів Станіславчицької сільської ради	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27623	4620384000:08:005:0009	2.8105	Львівська область, Бродівський район, за межами Паликорівської сільської ради	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27626	4620386600:07:004:0010	1.2937	Львівська область, Бродівський район, за межами населених пунктів Станіславчицької сільської ради	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27669	4622786400:21:000:0064	11.0000	Львівська область, Жовківський район, Надичівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	20.11.2018 11:00
27668	4622786400:21:000:0062	4.5000	Львівська область, Жовківський район, Надичівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	21.11.2018 11:00
27667	4622786400:21:000:0063	6.0000	Львівська область, Жовківський район, Надичівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	21.11.2018 11:00
27666	4622786700:14:000:0099	4.4723	Львівська область, Жовківський район, Новокам'янська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	21.11.2018 11:00
27665	4622710200:07:000:0086	20.5000	Львівська область, Жовківський район, Дублянська міська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	21.11.2018 11:00

Оголошення про проведення земельних аукціонів у Львівській області з офіційного веб-сайту Держгеокадастру України

Номер лота	Кадастровий номер	Площа га	Адреса	Цільове призначення	Дата аукціону
27671	4622785200:13:000:0052	6.0000	Львівська область, Жовківський район, Липницька сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	21.11.2018 11:00
27663	4620981000:13:000:0059	4.4303	Львівська область, Городоцький район, Братковицька сільська рада (за межами населеного пункту)	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	21.11.2018 11:00
27711	4622489000:03:000:0093	4.7150	Львівська область, Мостиський район, Хідновицька сільська рада (за межами населених пунктів)	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	22.11.2018 11:00
27710	4622489000:05:000:0150	11.7094	Львівська область, Мостиський район, Хідновицька сільська рада (за межами населених пунктів)	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	22.11.2018 11:00
27706	4625585700:04:000:0058	8.4141	Львівська область, Турківський район, Мохнатська сільська рада (за межами населеного пункту)	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	22.11.2018 11:00
27705	4625581300:03:000:0001	9.9546	Львівська область, Турківський район, Верхньовисоцька сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	22.11.2018 11:00
27765	4624885500:15:000:0545	18.8610	Львівська область, Сокальський район, Поторицька сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	27.11.2018 11:00
27767	4625183500:03:000:0180	3.9626	Львівська область, Старосамбірський район, Мурованська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	27.11.2018 11:00
27768	4625387000:03:000:0990	5.9892	Львівська область, Стрийський район, Стриганцівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	27.11.2018 11:00
27769	4625388000:03:000:0320	35.1557	Львівська область, Стрийський район, Ходовицька сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	27.11.2018 11:00
27770	4625382700:02:000:0050	2.8411	Львівська область, Стрийський район, Загірненська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	27.11.2018 11:00
27771	4625386000:03:000:0700	38.6280	Львівська область, Стрийський район, Семигинівська сільська рада (за межами н/п)	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	27.11.2018 11:00
27742	4621585900:04:000:0596	1.5040	Львівська область, Жидачівський район, Вільховецька сільська рада	Для ведення фермерського господарства	29.11.2018 11:00
27747	4621585900:05:000:0452	3.0864	Львівська область, Жидачівський район, Вільховецька сільська рада, -	Для ведення фермерського господарства	29.11.2018 11:00
27751	4621585900:04:000:0305	10.9737	Львівська область, Жидачівський район, Вільховецька сільська рада,	Для ведення фермерського господарства	29.11.2018 11:00
27733	4621585900:03:000:0026	6.4000	Львівська область, Жидачівський район, Вільховецька сільська рада,	Для ведення фермерського господарства	28.11.2018 11:00
27735	4621585900:05:000:0105	7.0000	Львівська область, Жидачівський район, Вільховецька сільська рада,	Для ведення фермерського господарства	28.11.2018 11:00
27736	4621585900:04:000:1606	4.5497	Львівська область, Жидачівський район, Вільховецька сільська рада,	Для ведення фермерського господарства	28.11.2018 11:00
27739	4621585600:02:000:0455	39.7976	Львівська область, Жидачівський район, Облазницька сільська рада	Для ведення фермерського господарства	28.11.2018 11:00
27981	4622789200:25:000:0008	4.4448	Львівська область, Жовківський район, Туринківська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	04.12.2018 11:00

6 листопада на Львівщині відбудеться земельний аукціон з продажу права оренди земельних ділянок державної власності

6 листопада відбудеться аукціон з продажу права оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності (за межами населеного пункту). Земельний аукціон буде проводитись за адресою: м. Львів, вул. Сахарова, 46. Початок торгів о 11.00 год. Реєстрація учасників земельних торгів торгів в день проведення з 8:00 год. до 10:40 год. за зазначеною адресою.

До продажу права оренди на земельних торгах пропонується право оренди 6-ти земельних ділянок розташованих у Миколаївському та Пустомитівському районах Львівської області, загальною площею 91 га.

1. Миколаївський район, Горішненська сільська рада, площа земельної ділянки – 4,78 га. Цільове призначення: для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. Стартовий розмір річної орендної плати – 7960,03 грн.

2. Миколаївський район, Горішненська сільська рада, площа земельної ділянки – 6,31 га. Цільове призначення: для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. Стартовий розмір річної орендної плати – 9145,78 грн.

3. Миколаївський район, Горішненська сільська рада, площа земельної ділянки – 2,1 га. Цільове призначення: для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. Стартовий розмір річної орендної плати – 439,42 грн.

4. Миколаївський район, Раделицька сільська рада, площа земельної ділянки – 41,74 га. Цільове призначення: для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. Стартовий розмір річної орендної плати – 20570,42 грн.

5. Миколаївський район, Держівська сільська рада, площа земельної ділянки – 17,77 га. Цільове призначення: для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. Стартовий розмір річної орендної плати – 10377,9 грн.

6. Пустомитівський район, Верхньобілівська сільська рада, площа земельної ділянки – 18,35 га. Цільове призначення: для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. Стартовий розмір річної орендної плати – 7776,88 грн.

Відповідальна особа: Цифуляк Оксана Іванівна

Контактні телефони: (032)244-30-92, +380961315421.

Наступний земельний аукціон з продажу прав оренди планується провести 8 листопада 2018 року.

Джерело: www.lvivska.land.gov.ua

28 листопада – аукціон з продажу права оренди земельних ділянок разом із водними об'єктами

З метою збільшення надходжень до місцевих бюджетів, ефективного та раціонального використання водних об'єктів Департамент екології та природних ресурсів Львівської обласної державної адміністрації оголошує земельні торги у формі аукціону з продажу права оренди земельних ділянок разом із водними об'єктами, які відбудуться о 11.00 год. **28 листопада 2018 р.** адресою: м. Львів, вул. Стрийська, 98.

Департаментом екології та природних ресурсів підготовлено лоти (ставок та земельна ділянка, на якій він розташований) до продажу права оренди на земельних торгах, а саме:

- Ставок площею 0,8193 га, який розташований на території Вільшаницької сільської ради (за межами населеного пункту) Самбірського району, на земельній ділянці площею 1,0357 га;

- Ставки площею 1,1351 га, який розташований на території Городищенської сільської ради (за межами населеного пункту) Самбірського району, на земельній ділянці площею 1,3394 га;

- Ставок площею 1,2741 га, який розташований на території Городищенської сільської ради (за межами населеного пункту) Самбірського району, на земельній ділянці площею 1,5235 га;

- Ставок площею 1,6797 га, який розташований на території Потелицької сільської ради (за межами населеного пункту) Жовківського району, на земельній ділянці площею 1,8321 га;

- Ставок площею 17,1307 га, який розташований на території Великосілківської сільської ради (за межами населеного пункту) Кам'янка-Бузького району, на земельній ділянці площею 17,1307 га.

Останній день прийому заяв - 22.11.2018 р. до 16 год.30 хв.

Джерело: Департамент екології та природних ресурсів Львівської ОДА

МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОДУКЦІЇ

UKRAINIAN FOOD EXPO

МВЦ, Броварський проспект, 15. Станція метро "Лівобережна". Павільйон № 2.

12-14
грудня
2018

Особливості використання засобів охорони рослин в країнах ЄС (на прикладі досвіду Польщі)

Микола Грибок, Голова Львівського Братства Пасічників «РІЙ», Член Ради Спілки Пасічників України

Перш ніж говорити про засоби охорони рослин, слід зупинитися на організаційних та цільових напрямках роботи Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства сільського господарства та розвитку села Польщі. Вже самі назви міністерств говорять про різні завдання, які вони вирішують. В Польщі як і в усьому Євросоюзі все сільське господарство дотаційне. Ставиться мета-закріпити проживання селян на своїх історичних місцях шляхом наближення умов проживання на селі до міських. З другого боку – зробити умови праці на селі економічно вигідними і зберегти сільськогосподарські землі для наступних поколінь. Політика дотацій привела до створення малих підприємств на селі та нових робочих місць. Землю на селі можна продати лише фермерам в одній гміні або мешканцю гміни, який проживає там не менше п'яти років, має агрономічну освіту. Гектар землі коштує близько десять тисяч доларів. При такій ситуації фермери та мешканці разом проживають, знають один одного, а тому відчувають відповідальність при вживанні засобів охорони рослин.

В Україні Міністерство не займається проблемами розвитку села. В нього єдина мета-виробити більше продукції з наступною продажем на експорт. Цим займаються переважно холдинги, яких не цікавлять люди на селі та їх майбутнє. В більшості випадків не відомі власники холдингів. Часто це люди, які як по крові, так і по вірі нічого спільного з українцями не мають. За кожним холдингом-десятки тисяч гектарів землі, потужна техніка і люди як робоча сила їм не потрібні. А тому не створюють переробні підприємства і робочі місця. Для них головна мета – отримати максимальний прибуток. А тому почалося масове безконтрольне вживання засобів захисту рослин. Біля них розвинувся ринок контрабандного ввезення отрутохімкатів з наступною реалізацією в торговій мережі. Ми одержали загрози для здоров'я людей, звірів, доквілля та бджіл.

Недотримання сівозміни приводить до знищення українських чорноземів. Україна взяла курс на входження до Євросоюзу. А тому підписала договори про гармонізацію протягом трьох років українського законодавства з європейським. Лобісти від холдингів затримують цей процес. В результаті маємо найбільше селянство на найбагатших в Європі землях. Перед ким завинило село, яке завжди було колискою української нації?

А тепер зупинимось на особливостях використання засобів охорони рослин в Польщі та чинному законодавстві [1, 2, 3], яке розроблене у відповідності до вимог європейського законодавства. Допуск до вжитку засобу охорони рослин та нагляд за його використанням лежить на Міністерстві. Воно дає дозвіл на:

- використання засобу охорони рослин в Польщі;
- робить нагляд за дотриманням законів по використанню засобів охорони рослин;
- робить нагляд за дотриманням технічної справності розпилювачів засобів охорони рослин;
- проводить навчання по використанню засобів охорони рослин;
- збирає та опрацьовує інформацію по випадках отруєння людей, тварин та бджіл.

Для цього при Міністерстві на чотири роки вибирається Комітет з проблем використання засобів охорони рослин, до складу якого входять:

- один представник від аграрного міністерства;
- представник від Міністерства по справах навколишнього середовища,
- один представник від Міністерства охорони здоров'я;
- один представник від Крайової Ради Ізб Рольнічих,
- один представник від громадської організації, статутним обов'язком якої є екологія та захист довкілля;
- один представник від професійних спілок фермерів;
- один представник від громадської організації, статутним обов'язком якої є бджільництво.

Лише на основі аналізу матеріалів по засобу охорони рослин та результатів досліджень у відповідних спеціалізованих лабораторіях Комітет може дати дозвіл на вживання засобу охорони рослин в Польщі.

Засоби охорони рослин можуть продаватися лише в спеціалізованих магазинах. Для цього підприємець, який займається продажем засобу охорони рослин, та його працівники:

- повинні пройти навчання по використанню засобів охорони рослин та по дорадчих рекомендаціях для фермерів і з обов'язковим отриманням свідоцтва про успішне завершення навчання;
- свідоцтво видається на п'ять років, після чого потрібно пройти повторне навчання;
- працівники повинні вміти надати докладну інформацію про небезпеку для здоров'я при використанню даного засобу охорони рослин і розказати про правильне його використання. При цьому продавець має повідомити інформацію про те, як даний засіб впливає на здоров'я людини при різних можливостях контакту з ним. Також вміти:
  - розказати про правильне зберігання цих засобів;
  - розказати про правильне застосування цих засобів;
  - розказати, як діяти з рештками цих засобів;

- розказати про методи зменшення небезпеки для здоров'я, що пов'язане з використанням даного засобу охорони рослин.

Дані про фірму та про засоби охорони рослин, що продаються, повинні подаватися воєводському Інспектору по охороні рослин.

Засіб охорони рослин, який знищує комах, гриби, бактерії та інші мікроорганізми а також зілля є шкідливим і для людини. Тому при закупівлі засобів дуже токсичних і токсичних для людей (1 і 2 класу) необхідно подати свідоцтво про закінчення спеціального навчального заняття, організованого Воєводським інспектором охорони рослин. Термін дії свідоцтва – п'ять років. Купувати засоби охорони рослин дозволяється лише в оригінальних не пошкоджених упаковках. Купувати засоби з простроченими термінами категорично забороняється. Забороняється перевозити засоби охорони рослин з людьми, тваринами, продуктами та фруктами і овочами. На час транспортування засоби охорони рослин слід загорнути в целофан. В подальшому цей целофан забороняється використовувати для інших цілей. Застосовувати засоби охорони рослин в сільському господарстві можуть лише особи, які закінчили навчання в сфері використання засобів охорони рослин і мають про це свідоцтво, термін дії якого п'ять років.

Засоби охорони рослин слід зберігати в виділеному для цього приміщенні, яке знаходиться в недоступних для інших людей місцях подалі від житлових будинків.

Приміщення повинно замикатися під ключ, мати добру вентиляцію, мати легко змивану підлогу, мати на дверях застерігаючий знак про отруту. Температура в приміщенні не повинна бути нижчою 0 градусів. В приміщенні на засоби охорони рослин можна зберігати лише пестициди та засоби, які використовувались під час праці з засобами охорони рослин, в тому числі устаткування та одяга. На етикетці або в інструкції повинно бути вказано тип та призначення засобу. Крім цього, вказано кількість давки, а також термін між застосуванням і можливістю збирання врожаю з ділянки. Також повинен бути вказаний термін дії на людей і на бджіл після обприскування. На етикетці повинно бути вказано клас токсичності засобу для людей, бджіл та риб і інших водних організмів.

Засоби охорони рослин слід використовувати лише справними оприскувачами. Лише в цьому випадку маємо ефективне знищення шкідливих організмів і буде малий вплив на здоров'я людей, тварин та довкілля. Кожні три роки власники оприскувачів повинні перевіряти їх у воєводського інспектора охорони рослин та одержати свідоцтво про справність.

Поблизу обприскуваного поля не повинні знаходитися звірі та люди, особливо пасіки. Про намір проводити обприскування поля слід повідомити сусідів. Слід також перевірити, чи поблизу немає пасовиськ та ділянок, на яких вирощуються овочі та фрукти. Категорично забороняється обприскувати поля з квітучими рослинами. Для безпеки людей на обприскуваному полі слід поставити таблицю, на якій вказати назву вжитого хімічного засобу, клас токсичності, дату обприскування і дату закінчення терміну дії засобу охорони рослин. При цьому слід вести журнал, в якому записати дані про хімічний засіб, назва рослини, причина застосування засобу, час вживання і поле, на якому вживався цей засіб.

Засобами охорони рослин можуть працювати лише дорослі чоловіки. Не можна залучати жінок та дітей. Особи, що мають якісь хвороби, повинні запитати в лікаря, чи можна працювати з хімічними засобами. Під час праці забороняється їсти, пити та вживати тютюн. Не можна контактувати з хімічними засобами охорони рослин після випивки хоча б однієї склянки алкоголю. Не можна пити алкоголю за день і після закінчення праці.

Для проведення обприскування полів слід вживати захисний одяг-комбінезон, гумове взуття, рукавиці, шапку на голові, маску на лице. Після закінчення роботи слід в спеціальному місці подалі від людей очистити оприскувач та одягу. Рідину від миття оприскувача та одягу слід вилити на полі, де проводили обприскування.

Рештки засобів охорони рослин та пусте пакування трактуються як небезпечні відходи. Їх слід зберігати в місцях збереження засобів охорони рослин або в спеціальних місцях, що вказані владою. Пусті упаковки не можна використовувати для інших цілей і як вторинну сировину. Деякі упаковки можна спалити, якщо це вказано в інструкції. Спалювати слід в викопаній ямі і пізніше засипати.

Робочу одягу слід замінити незалежно від того чи вживалася охоронна одягу. Це відноситься і до заміни особистої білизни. Тканини здатні акумулювати пари засобів охорони рослин. Після закінчення праці з очищенням одягу слід прийняти душ з теплою водою, вимити тіло милом та прополоскати ротову порожнину.

В Польщі передбачено суворі штрафні санкції при недотриманні польського законодавства при реалізації засобів охорони рослин.

1. Якщо підприємець, який реалізує засіб охорони рослин, проводить рекламу, зміст якої не відповідає вимогам, що подані в дозволах на впровадження засобу охорони рослин в польськiм рiльництвi i цим ошукує покупця або дозволам на торгiвлю цим засобом i порушує статтю 66 розпорядження номер 1107/2009, то повинен сплатити воєводському iнспекторату охорони рослин суму вiд 5000 злотих (35 тисяч гривень) до 500000 тисяч злотих (3,5 млн гривень). Грошi пiдуть в бюджет держави.

2. Якщо пiдприємець продає засiб охорони рослин без дозволу на його використання в Польщi або продає засiб охорони рослин без дозволу на продаж даним пiдприємцем, то одержує грошову кару в сумi 200% вiд вартостi проданих засобiв охорони рослин. Грошi пiдуть в бюджет держави.

3. Якщо немає документiв про вартiсть проданих засобiв охорони рослин, то приймається, що один лiтр засобу охорони рослин коштує 1000 злотих (7000 грн).

В законi [2] приведено перелiк ряду iнших санкцiй по вiдношенню до пiдприємцiв та фермерiв.

У випадку отруєння бджiл пасiчнику повертається вартiсть бджолосiмей, вартiсть можливого прибутку вiд цих сiмей, а також в рядi випадкiв надається фiнансова винагорода за моральнi збитки.

Лiтература

1. Ustawy /Prawo/ Panstwowa Inspekcja ochrony roslin i nasiennictwa.
2. Ustawa z dnia 8 marca 2013 roku j srodkach ochrony roslin.
3. Biezpieczna praca z chemicznymi srodkami ochrony roslin.- Warszawa, 2006.

16-17 Листопада
Львiв

СТАНОВЛЕННЯ РИНКIВ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМIКИ

ОРГАНIЗАТОР:
Центр пiдтримки
бiзнесу м. Львiв

Програма реалiзується ЄБРР
i фiнансується у рамках iнiцiативи
EU4Business Європейського Союзу

Сучасні технології утримання і годівлі маточного поголів'я гусей

М. Д. Петрів, провідний науковий співробітник лабораторії дрібного тваринництва, кандидат с.-г. наук

Л. Я. Слобода, Г. В. Тесак, наукові співробітники лабораторії дрібного тваринництва, Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН

Гуси належать до водоплавної птиці і на відміну від інших сільськогосподарських птахів є найменш вибагливими до умов вирощування, утримання та годівлі. Гусівництво є однією із дуже важливих галузей вітчизняного і зарубіжного птахівництва. Гуси відносяться до скороспілих птахів. Вони здатні споживати пасовищні трави, зернові корми та рослинні й тваринні організми природних і штучних водойм. Від галузі гусівництва отримують ряд важливих продуктів (м'ясо, жир, жирну печінку, пір'я, пух), а також сировину для фармацевтичної, парфумерної і легкої промисловості.

Найбільш поширеною в гусівництві є вигульна система утримання. Вирощують гусей переважно у пташниках різних розмірів на глибокій підстилці. Дорослі гуси добре переносять холод. Взимку приміщення для гусей можна не опалювати, але воно має бути добре утепленим, сухим і без протягів. Температуру повітря у приміщеннях для утримання гусей взимку підтримують на рівні 6–10°C. Підлогу застеляють будь-яким підстилочним матеріалом – тирсою, торфом, соломною тощо. В кожній секції для виходу гусей на вигул роблять лази висотою 0,6 м, шириною 0,5 м та висотою порога 0,1 м. Посередині приміщення для догляду за гусьми потрібно мати робочий коридор шириною 2–3 м або естакаду висотою 50 см і шириною 100 см, підлога повинна бути з твердим покриттям.

Приміщення розгороджують металічною сіткою висотою 1,25 м (розмір комірок 3x3 см) на секції по 25–50 м² із розрахунку 0,5 м² на голову. До корисної площі потрібно додати площу для гнізд – 0,36 м²: довжиною 0,6 м, шириною 0,4 м, висотою 0,5 м і порогом 0,6 м, у яких утримується по дві гуски. Виходячи з цього, площа в секції пташника повинна становити від 0,72 до 1,25 м² із розрахунку на одну дорослу птицю. Якщо бракує теплих капітальних пташників, гусей можна утримувати в приміщеннях легкого типу або під навісами, а в зимовий час підлогу щільно посипати сухою підстилкою.

Вздовж фасадної сторони приміщення для дорослих гусей огороджують вигульні площадки, на яких птицю годують, напувають і утримують за доброї погоди цілодобово. Вигульну площадку роблять у 3–4 рази більшу, ніж площадку приміщення. Висота огорожі для дорослих гусей – не менше 1,25 м.

Фронт годівлі на голову при сухому типі – 6 см, напування – 4 см, витрати підстилки за рік – 40 кг.

Температура в приміщенні повинна бути не нижче 10–15 °С, вологість – 70–80 %. Кількість свіжого повітря в зимовий період 1,5–2 м³/год, у весняний і осінній періоди – 2–3 м³/год. Швидкість руху повітря – 0,5 м/сек, вентиляція примусова.

Залишаючи на зиму дорослих гусей треба забезпечити певне співвідношення самців і самок. Тобто, в батьківському стаді на кожного гусака повинно припадати три гуски. Цього слід дотримуватись, щоб мати високу заплідненість яєць.

Нестися гуски починають, як правило, із січня-лютого. Період, що передує початку яйцекладки, називають підготовчим. Тривалість освітлення у пташнику протягом грудня-січня повинна відповідати природному світловому дню. Однак вже в січні, приблизно за місяць до початку продуктивного періоду, гусей переводять на 14-годинний світловий день. Це здійснюють поступово (протягом тижня), щодня додаючи 1 годину. Для штучного освітлення використовують електричні лампочки із розрахунку 5–7 Вт на 1 м² площі підлоги, підвішуючи їх на висоті – 2 м.

У підготовчий період гусей годують досхочу, не менше трьох разів на добу. Слід враховувати, що гуси їдять корми не тільки вдень, а й рано-вранці до схід сонця та пізно ввечері. Тому в годівницях треба залишати на ніч сухі корми.

До раціону в зимовий період додають лучне сіно, запарену конюшину, люцерну, силос і такі коренеплоди як картопля, буряк, морква, кабачки. Гусям взимку дають сухі віники з кропиви, липи, клена, берези, тополі. У тій місцевості, де є хвойні ліси можна використовувати хвою. Для цього зелені лапки довжиною 10 см подрібнюють на частинки по 335 мм і згодовують птахам у вологих мішанках по 30 г на добу. При можливості гусям можна згодовувати червону горобину по 10–15 г щодня. Її ягоди зберігають у замороженому або підсушеному вигляді.

У лютому зі збільшенням тривалості світлового дня в сім'яниках гусаків відбувається активний процес дозрівання чоловічих статевих клітин. У цей час організм самців особливо потребує вітаміну Е, що в достатній кількості міститься у пророщеному зерні пшениці, проса, ячменю, вівса. До того ж в гусаків за такого фізіологічного стану може зменшитись жива маса. Особливо худнуть гусаки-однорічки. Вони іноді доходять майже до виснаження, що негативно відбивається на заплідненості яєць. Отже, крім загального раціону, який гусаки споживають разом з гусками, їх окремо підгодовують пророщеним зерном (по 100–200 г на 1 голову), подрібненою морквою, рибним чи м'ясо-кістковим борошном.

Вигульні майданчики облаштовують шириною 3-4 м вздовж приміщення з південного боку. Розчищають від снігу, настеляють соломку. У напувалки наливають підігріту воду, або просто насипають чистого снігу. Випускають гусей на вигули, коли немає вітру і температура не нижча -15°C . Однак гуси без шкоди для здоров'я і продуктивності можуть тимчасово витримувати температуру мінус $25-30^{\circ}\text{C}$. Перебуваючи на вигулі, організм птахів опромінюється сонцем, що забезпечує утворення в шкірі вітаміну D.

Оскільки в лютому у гусок починається яйцекладка, то необхідно піклуватись і про них. Ще заздалегідь у пташнику слід обладнати гнізда таких розмірів: ширина 400, довжина 600, висота 500 мм (на передній стінці роблять поріг заввишки 10 см). Тобто, конструкція гнізд повинна передбачати вільний вхід і вихід.

Потребу дорослих гусей в обмінній енергії та поживних речовинах залежно від рівня їх продуктивності наведено в табл. 1.

Таблиця 1.

Потреба дорослих гусей в обмінній енергії та поживних речовинах залежно від рівня їх продуктивності (г/гол./добу)

Інтенсивність несучості, %	Обмінна енергія у 100 г комбікорму		Сирий протеїн	Кальцій	Фосфор	Натрій
	МДж	ккал				
41 і більше	3,609	861	48,3	5,52	2,42	1,03
31 - 40	3,556	849	47,6	5,44	2,38	1,02
21 - 30	3,452	824	46,2	5,28	2,31	0,99
20 і менше	3,295	786	44,1	5,04	2,21	0,95

У продуктивний період гусей годують досхочу, в непродуктивний дають повнораціонний комбікорм

На 1 т комбікорму додають сірчаноокислого заліза – 200 г, сірчаноокислого марганцю – 435 г, вуглекислого кобальту – 8 г, сірчаноокислого цинку – 250 г, вуглекислої міді – 10 г і йодистого калію – 5 г.

У продуктивний період гусей годують 4 рази: вранці і вдень роздають комбікорм, а ввечері – зернові корми.

Корм роздають так, щоб не турбувати птицю. Засипати його в годівниці краще, коли гуси на вигулах. У поїлках завжди повинна бути свіжа, чиста вода.

Норми згодовування повнораціонних комбікормів дорослим гусям у різні періоди продуктивності наведено в табл. 3.

Таблиця 2

Рецепти повнораціонних комбікормів для дорослих гусей

Компоненти	Продуктивний період	Непродуктивний період
Склад комбікорму		
Кукурудза	26,0	19,7
Пшениця	15,0	-
Овес	28,7	28,7
Ячмінь без плівок	-	19,7
Кормові боби	5,0	5,0
Висівки пшеничні	-	10,0
Шрот соняшниковий	7,7	4,0
Дріжджі кормові	3,0	3,0
Рибне борошно	3,0	1,3
М'ясо-кісткове борошно	5,0	3,0
Крейда	4,8	3,3
Фосфат обезфторений	0,5	1,0
Сіль	0,3	0,3
Вітамінно-мінеральний премікс	1,0	1,0
Міститься в 100 г комбікорму		
Обмінної енергії, ккал	263	247
Обмінної енергії, МДж	1,10	1,03
Сирого протеїну	16,6	14,6
Сирого жиру	4,0	3,9
Сирої клітковини	6,6	8,3
Кальцію	2,11	1,64
Фосфору	0,80	0,74
Натрію	0,30	0,24
Лізину	0,75	0,62
Метіоніну + цистину	0,50	0,44

Для підвищення запліднюваності яєць у непродуктивний період самців підгодовують. Багато з них при роздачі кормів їдять тільки після самок. Якщо корму недостатньо, то з часом самець виснажується і перестає покривати самок. У такому випадку підгодівля забезпечує відповідний ефект.

**Норми згодовування повноцінних комбікормів дорослій птиці,
(г на голову на добу)**

Періоди продуктивності гусей	Самки	Самці
Продуктивний	330	400
Непродуктивний	230	330

Самців, як правило, підгодовують мішанкою пророщеного вівса (90 %) і рибного борошна (10 %). Іноді додають макуху або пророщений ячмінь. Такої суміші на кожного самця дають по 60-100 г на добу.

Основною умовою правильної організації годівлі гусей є стабільність складу раціону та режиму годівлі. Якщо доводиться змінювати раціон, то це потрібно робити поступово.

У комбікорм для дорослих гусей слід включати 50-65 % зерноsumіші, 5-10 % зерновідходів або висівок, 8-10 % макух і шротів, 3-5 % кормів тваринного походження, 2-3 % сухих дріжджів, 12-15 % трав'яного борошна і 4-5 % мінеральних кормів.

Годівлю репродуктивного стада гусей контролюють не тільки за живою масою, але і за продуктивністю, виводимістю молодняку, вмістом вітаміну А і каротиноїдів у яйці. В умовах крупнотоварного виробництва продуктів гусівництва найбільш ефективним є сухий спосіб годівлі птиці повнораціонними комбікормами, які повністю забезпечують її потребу в обмінній енергії, поживних і біологічно активних речовинах.

НоReCa LVIV
7-9 листопада
2018

**БІЛЬШЕ 100
СПІКЕРІВ**

**ПОНАД 7000
ВІДВІДУВАЧІВ**

**ПЛОЩА
4000М²**

Прогноз розвитку основних шкідників і хвороб сільськогосподарських культур у Львівській області в осінній період 2018 року

Тетяна Данілко, начальник відділу прогнозування, фітосанітарної діагностики та аналізу ризиків ГУ Держпродспоживслужби у Львівській області

За сприятливих гідротермічних умов під час осінньої вегетації шкідливі комахи, гризуни і хвороби можуть створити загрозу посівам озимого ріпаку та зернових культур. Щодокадні спостереження за розвитком шкідливих об'єктів на полях і своєчасний захист озимих попередять ускладнення фітосанітарного стану, сприятимуть успішній перезимівлі рослин. Повсюди особливої уваги вимагатимуть посіви ранніх строків сівби, тому важливим залишатиметься вчасний захист озимих за обмеження чисельності шкідливих організмів до економічно і господарсько невідчутних рівнів. Захисні обробки посівів проводять при суворому дотриманні правил техніки безпеки та відповідно до економічних порогів шкідливості, щодо яких інформований державний фітосанітарний інспектор.

Шкідники і хвороби зернових культур

Протягом жовтня – листопада і до випадання снігового покриву, за умов вологої осені ранні сходи та молоді рослини озимих культур повсюдно, насамперед на хорошому агрофоні, можуть уражувати *кореневі гнилі, борошниста роса, іржа, плямистості* різних видів. Хворі рослини слабшають і можуть загинути під час перезимівлі. Вірогідність захворювань посилюватиметься у випадку сівби не протруєним насінням (особливо це стосується жита, тритікале). Тому за появи інфікування рослин озимини мікопатогенами посіви обприскують: пропіконазол, 90 г/л + прохлораз, 400 г/л (бампер Супер 490, к.е., 0,8-1,2 л/га); пропіконазол, 300 г/л + тебуконазол, 200 г/л (колосаль Про, м.е., 0,3-0,4 л/га); флутріафол, 250 г/л (імпакт 25 SC, к.с., 0,5 л/га); фенпропідин, 750 г/л (ліндер, к.е., 0,5-0,75 л/га); епоксиконазол, 187 г/л + тіофанатметил, 310 г/л (рекс Дуо, к.с., 0,4-0,6 л/га); крезоксим-метил, 125 г/л + епоксиконазол, 125 г/л + дифеноконазол, 80 г/л (терапевт Про, к.с., 0,7 л/га), або аналогами.

Нехтування захисними обробками обумовить накопичення значної кількості інфекції на рослинах і уможливить епіфітотію хвороб у весняний період.

Загрозу сходам та рослинам зернових колосових культур завдаватимуть *сисні фітофаги* (злакові попелиці, цикадки, мухи), на зменшення чисельності яких впливатиме поєднання різних способів і методів захисту рослин. Так, вчасно проведені агротехнічні заходи підвищать толерантність рослин до пошкодження їх внутрішньостебловими шкідниками – личинками *шведських* і *гессенської злакових мух* – і будуть ефективними проти ураження посівів хворобами. Найбільш уразливий період розвитку сходів озимих культур – фаза 1-2 листків. В цей час мухи заселяють найбільш розвинені рослини ранніх і оптимальних строків сівби, насамперед, поля з меншою густотою стояння рослин. Тому в першій групі ризику опиняться зріджені сходи з полів найраннішого строку сівби та по попереднику озима пшениця. Менше ушкоджуватимуться рослини пізніх допустимих строків сівби.

Динаміка збільшення чисельності *злакових попелиць* і *цикадок* залежатиме від гідротермічних умов. При середньодобовій температурі 13...15° і вище, сухої теплої погоди протягом жовтня зазначені сисні шкідники загрожуватимуть посівам озимини, передусім, як переносники вірусних хвороб. Уражені вірусами рослини істотно знижують зимостійкість і можуть загинути взимку або навесні.

На окремих полях у посівах озимих колосових спостерігатиметься шкідливість личинок *хлібної жужелиці (туруна)*, особливо на площах, де проводили посів по стерньових попередниках. Нестача вологи в ґрунті перешкоджає самицям відразу реалізувати свій потенціал і затримує відродження личинок, однак при наявності достатньої вологості спостерігатиметься масова яйцекладка. Тому постійно проводять спостереження і на полях по інших попередниках, оскільки за сприятливих умов самиці жужелиці добре пересуваються і заселяють з країв навколишні поля. Строки обробок посівів визначаються термінами відродження личинок, їх чисельністю (ЕПШ 2 личинки на кв.м) і часткою личинок, які харчуються, що встановлюється лише шляхом проведення ґрунтових розкопок. Живлення личинок шкідника розпочнеться за середньодобової температури повітря 7-8° С і триватиме до мінус 5 градусів. Личинки туруна, що живуть у ґрунті, харчуються листям сходів злакових вночі. Вони можуть втягувати листя до своїх нірок, де поїдають їх вдень. Пошкоджені рослини мають вигляд пожованих. У період линьки (переходу в наступний вік) личинки не харчуються і малорухливі, тому обробки посівів проти них неефективні. Застосування більшості зареєстрованих у «Переліку» інсектицидів є ефективними при температурі повітря не нижче 12° С, коли личинки знаходяться в малоактивному стані.

Інсектициди на основі діазинону ефективні при знижених температурах від +10° до +4° С. Нижче цього порогу обробки будь-якими препаратами не ефективні.

При досягнення ЕПШ під час сходів – на початку кущіння озимих зернових, а саме 100-150 злакових попелиць на кв.м, або 5-10 екз./роsl. при 50% заселених рослин; 40-70 злакових цикадок на кв.м, або 150 екз. на 100 помахів сачком; 1-2 лич./кв.м хлібного туруна, у теплі дні проводять обприскування тіаметоксамом, 250 г/кг (актара 25 WG, в.г., 0,1-0,14 л/га), піретроїдами (альфагард 100, к.е., 0,1-0,15 л/га; карате Зеон 050CS, мк.с., 0,15-0,2 л/га), ін.

Більшість бур'янів у жовтні вже зійшли і розпочали вегетацію. Саме в осінній період обробка зернових препаратами групи 2,4-Д і дикамбою не є прийнятною, оскільки обумовлює згубні наслідки на посівах цільової культури. Тому одним з селективних гербіцидів, які придатні для внесення восени, є препарати на основі амідосульфурон, 100 г/л + йодосульфурон-метил натрію, 25 г/л + антидот мефенпірдиетил, 250 г/л (гроділ Максі OD, о.д., 0,11 л/га), або на основі пендиметалін, 250 г/л + ізопротурон, 125 г/л (марафон, к.с., 4 л/га), які виявляють стабільну ефективність незалежно від наявності ґрунтової вологи восени.

Шкідники і хвороби озимого ріпаку

При появі інфекції *фомозу*, *циліндроспоріозу*, *склеротинії* рослини ріпаку захищають карамбою або містіком, які крім блокування розвитку патогенів, запобігають переростанню рослин та сприяють покращенню перезимівлі. Тому слід використовувати існуючу можливість регулювати

морфологію рослини ріпаку через дворазове внесення восени карамби – у фазу 3-4 листків 0,4-0,5 л/га і у фазу 6-8 листків 0,6-0,8 л/га, або містік Супер (на ріпаку норма розраховується 0,15 л на 1 листок рослини) – у фазу 3-5 листків. У разі переростання рекомендується підвищення норми до 1 л/га або двократне внесення у нормі 0,75 л/га.

У системі догляду за посівами озимого ріпаку важливе місце належить захисту рослин в період утворення розетки від таких шкідників як личинки *ріпакового трача* (ЕПШ 2 екз./кв.м, або 2 пошкоджені рослини на кв.м), *капустяна попелиця* (ЕПШ 10% заселених рослин), *хрестоцвітих клопів*, гусені *біланів*, *совок*. За умов теплої сухої погоди шкідливість фітофагів прогресуватиме, тому обов'язковим є обприскування піретроїдними або фосфорорганічними інсектицидами (карате Зеон 050 CS, с.к., 0,15 л/га; децис Профі, к.е., 0,07 л/га; сумі-альфа, к.е., 0,3 л/га; фуфанон, р.п., 0,12 кг/га, або аналоги) з дотриманням регламентів застосування.

Шкідники і хвороби картоплі та овочевих культур

Більшість ґрунтових фітофагів картоплі та овочевих культур мігруватимуть у нижні шари ґрунту для перезимівлі. На окремих посівах дохарчовуватимуться листюїдні шкідники (гусінь біланів, совок, інші), які з часом також набуватимуть оптимальних фаз для перезимівлі.

Пошкодження бульб та коренеплодів, яких завдаватимуть дотяники та несправжні дотяники, личинки хрущів та інших ґрунтових шкідників, впливатимуть на збереження урожаю в зимовий період. При закладанні на зберігання пошкоджені бульби та коренеплоди швидше інфікуватимуться збудниками грибкових і бактеріальних захворювань, а також слугуватимуть джерелом інфекції для сусідніх, поки що здорових бульб і коренеплодів. Тому для попередження втрат від хвороб всю продукцію перед зберіганням обробляють біопрепаратом на основі *Pseudomonas fluorescens* штам AP-33 (планриз, в.с.), або *Bacillus subtilis* (фітоцид, в.с. та інші).

До настання заморозків завершують збирання спочатку столових коренеплодів (моркви, буряків, редьки, пастернаку, селери, петрушки кореневої), а потім капусти білоголової пізньої і брюссельської, цибулі порею, хрону, катрану. На заселених ґрунтовими фітофагами ділянках для знищення імаго і личинок шкідників проводять перекопування ґрунту безпосередньо перед настанням морозів. Не можна залишати зимувати на полях неприбрані неперепрілі овочеві рослини, не перелопачений компост, купи хмизу, залишки опалих плодів – усе це приваблюватиме мишоподібних гризунів.

На пізніх сортах капусти може посилитися прояв судинного та слизового бактеріозів. При збиранні культури середньопізніх і пізньостиглих сортів, на ділянці, де в поточному році була виявлена кила, спочатку зрізують головки, а качани не висмикують. Обкопують землю навколо них якомога глибше, качани разом із прилягаючою до них землею складають на ноші, виносять з ділянки і закопують глибше в яму. При осінньому перекопуванні ґрунту вносять на цю ділянку вапно-пушонку (до 10 літрових банок на 10 кв.м), або деревну золу, збільшивши її дозу вдвічі. На ураженій ділянці не вирощують чотири-п'ять років не лише капусту, але й інші рослини родини хрестоцвітих (редиску, ріпу, редьку, брукву). При ранньому виявленні кили рясний полив і глибоке підгортання трохи стримують її розвиток, але врожай знижується. До кінця вегетації рослин всередині кореневих наростів визрівають спори гриба. Під впливом ґрунтових мікроорганізмів нарости загнивають, розкладаються, а спори з них потрапляють у ґрунт і уражують його. Життєздатність спор зберігається декілька років, і ґрунт є єдиним джерелом хвороби. На низьких ділянках із застоєм ґрунтової і дощової води, на кислих ґрунтах і при беззмінній культурі капусти (й інших рослин родини капустяних) кила швидше поширюється і завдає великої шкоди.

На присадибних ділянках після збирання врожаю пізніх овочевих культур і очищення площі від рослинних решток, завершують обробку ґрунту для озимого, підзимнього і весняного посівів. Осінній обробіток ґрунту створює умови для кращого розкладання коренів бур'янів, а при сильних морозах швидше гинуть личинки, яйця зимуючих шкідників і насіння деяких бур'янів.

Шкідники і хвороби плодових культур

Після збирання врожаю плодів з метою виявлення зимуючого запасу шкідників і планування заходів захисту саду, потреби в хімічних та технічних засобах захисту на наступний рік проводять моніторинг фітосанітарного стану плодових насаджень.

З організаційно-господарських заходів у садах проводять збір і знищення червивої падалиці, обрізку прив'ялих гілок, розпушують ґрунт під кронами (з метою знищення шкідників, що йдуть в ґрунт на заляльковування), знімають павутинні гнізда і т.д. Опале листя у садах згрібають: не рекомендується спалювати його ні восени, ні навесні. При вирощуванні в парниках розсади овочевих це листя використовують як біопаливо, створюючи подушку товщиною 15-20 см, восени ним застеляють землю під кущами малини, смородини, агрусу, а також під трояндами. Застеляють тонким шаром суницю на зиму і багаторічні овочеві рослини. Таке природне органічне добриво зберігає вологу, затримує ріст бур'янів, підвищує врожай.

Багатоїдні шкідники

Осередково сходи озимих зернових культур пошкоджуватимуть ґрунтові шкідники – *дротяники* та *несправжні дротяники*, *личинки хрущів*, інші поліфаги, які знищують насіння, проростки і сходи (при цьому знижується густина посіву, пригнічується розвиток рослин). На забур'яненних після парових та інших ранніх попередників площах озимини створюватимуться передумови розмноження *озимої та інших видів підгризаючих совок*, які можуть пошкодити до 20-50% рослин при зростанні порогу шкідливості вище 2 екз. на кв.м. Тому в усіх господарствах вирішальне значення в захисті посівів від шкідливих комах матиме висока культура землеробства з цілеспрямованим застосуванням відповідних агротехнічних заходів.

Щорічно істотної шкоди сільському господарству області завдають *мишоподібні гризуни*, збереження природного запасу яких спостерігається в місцях резервації: на багаторічних травах, сінокосах, пасовищах, перелогах, інших землях з підвищеною вологістю.

При наявності в жовтні на 1 га озимої пшениці трьох жилих колоній гризунів (по одній парі дорослих полівок у кожній) за сприятливих погодних і кормових умов протягом зими і весни (до червня) вони дадуть потомство до 600 полівок, які за відсутності боротьби з ними здатні повністю знищити врожай пшениці. Тому важливо систематично обстежувати посіви.

Запобігають розмноженню та розселенню мишоподібних гризунів через дотримання агротехнічних заходів, зокрема знищення післяжнивних решток і сходів падалиці, луцення стерні, збирання соломи і своєчасний основний обробіток ґрунту. Для винищення мишоподібних гризунів застосовують біопрепарат Бактеронцид, зерн.пр. (0,5-2,5 кг препарату на 1 га посіву або 2-3 г в нору), або розкладають принади бродівіту, р., ізоцину МК, мк., шторму, 0,005% воскові брикети, 0,7-1,5 кг/га, інших родентицидів, або вносять аміачну воду (150-200 г в нору).

Гусінь стеблового (кукурудзяного) метелика останніх віків завершуватиме живлення у рослинах кукурудзи та інших товстостеблених культур. Але при цьому недобір зерна буває при пошкодженні нижньої частини стебла. Пошкоджуючи рослину, фітофаг перегризає судинно-волокнисті пучки і цим порушується її живлення.

В результаті сильних ранніх пошкоджень розвивається качан меншого розміру з сильною надзерницею. Крім прямих втрат, пошкодження кукурудзяним метеликом обумовлює збільшення кількості захворювань качанів кукурудзи на *фузаріоз*. Вже наприкінці вересня – протягом жовтня гусінь стеблового метелика продовжить переміщення у нижню частину стебла, де вона залишиться зимувати. Тому для попередження розмноження фітофага у наступному році, проводять низьке зрізування стебел культури.

Застосування пестицидів у аграрному виробництві та захист бджіл від отруєння

Юрій Бойко, *головний спеціаліст – державний фітосанітарний інспектор відділу контролю за обігом засобів захисту рослин Головного управління Держпродспоживслужби у Львівській області*

Застосування пестицидів і агрохімікатів в Україні здійснюється відповідно до Закону України «Про пестициди і агрохімікати» ст. 11, санітарних правил транспортування, зберігання і застосування пестицидів і агрохімікатів (ДСП 8.8.1.2.001-98 «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві»), інших нормативних актів (Постанова КМУ №746 від 18.09.1995 «Про затвердження Порядку одержання допуску (посвідчення) на право роботи, пов'язаної з транспортуванням, зберіганням, застосуванням та торгівлею пестицидами і агрохімікатами»). Відповідно до ст. 9 ЗУ «Про пестициди і агрохімікати» із змінами та ЗУ «Про ліцензування видів господарської діяльності», діяльність, яка пов'язана з виробництвом і торгівлею пестицидами і агрохімікатами, не підлягає ліцензуванню.

Асортимент, засоби, сфера застосування пестицидів, норми, кратність обробок повинні відповідати «Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні» та інструкціям з безпечного застосування пестицидів, які затверджені (погоджені) Міністерством охорони здоров'я, Мінекології та природних ресурсів і т.д. Обробка рослин та інших об'єктів повинна здійснюватись суворо за відповідних умов з обов'язковим врахуванням економічного порогу шкодочинності (ЕПШ), ступеню розвитку хвороби рослин, бур'янів, а також прогнозу погоди.

На всі види робіт, які пов'язані з застосуванням пестицидів, допускаються робітники згідно наряду і при наявності посвідчення про проведення спеціальної підготовки, допуску до робіт з пестицидами та медичної книжки встановленого зразка. Медична книжка та посвідчення видається на один рік особам, що пройшли щорічний медичний огляд і навчання щодо безпечного поводження з пестицидами і агрохімікатами в Управлінні фітосанітарної безпеки Держпродспоживслужби.

Однак в умовах широкого застосування хімічних препаратів у сільському і лісовому господарстві все гострішою стає проблема охорони і захисту бджіл від отруєнь. Ентомологічними дослідженнями встановлено, що під дією пестицидів у бджіл погіршується пам'ять та інші розумові здібності. Як показали дослідження, особливо згубна для розумових здібностей бджіл суміш пестицидів різних типів.

Після тривалих дискусій з даного питання ЄС у травні 2013 року обмежив використання неонікотинοїдних пестицидів на основі клотіанїдину (Дантоп 50), імїдаклоприду (Конфідор, Конфідор Максї), тіаметоксаму (Актара), а також фіпронїлу (Регент), які на думку Європейського агентства безпеки харчових продуктів є небезпечними для бджіл.

Протягом останніх 3-5 років в Україні посівні площі під ріпак, соняшник, гірчицю, а також плодово-ягідними культурами збільшуються, тому частіше застосовуються інсектициди. При цьому пестициди, якими обробляють поля проти шкідників, не вбивають бджіл, а роблять їх менш стійкими до пошкодження кліщами (зокрема, кліщами варроа) та несприятливих факторів навколишнього середовища. Тому однією із найбільших проблем пасічників є захист бджіл від отруєння пестицидами, або хімічного токсикозу.

Хімічний токсикоз – неінфекційна хвороба дорослих особин бджолиної сім'ї і їх личинок, що викликається отруєнням бджіл пестицидами, які застосовуються для контролю розвитку і розповсюдження шкідливих для сільського та лісового господарства комах, рослин, грибків тощо. Пестициди потрапляють в бджолині сім'ї з нектаром, пилком, в результаті чого забруднюються кормові запаси і товарна продукція. Токсикози виражаються в ослабленні сімей, зниженні їх продуктивності і масовій загибелі бджіл. Хімічний токсикоз проявляється непередбачено, комахи гинуть без явних клінічних ознак. В 95% випадків хімічний токсикоз викликають інсектициди, в 4% – гербіциди і 1% припадає на інші препарати. Пестициди проникають в організм бджіл з кормом, водою, при безпосередньому контакті (найбільш небезпечно).

Отруєння бджіл залежить від хімічної природи речовин, способу їх проникнення в організм. *Фосфорорганічні сполуки (ФОС)* (препарати на основі піриміфос-метилу, хлорпірифосу, диметоату) блокують фермент холінестеразу, що бере участь в передачі порушень у гангліях нервової системи. *Хлорорганічні пестициди* порушують калій-натрієве співвідношення в мембранах нервових волокон.

Фтор у вигляді фтористого водню і фториду кремнію діє як дихальна отрута, руйнуючи стінки трахей бджоли, при надходженні з кормом порушує процеси гліколізу і мінеральний обмін. *Миш'як* блокує ферментні процеси, *хлористий барій* порушує водний баланс.

Відповідно до екотоксикологічної оцінки всі пестициди діляться на чотири класи небезпеки:

1-й клас небезпеки – високонебезпечні для бджіл пестициди (викликають загибель понад 20% бджіл). Обробіток лише ввечері після заходу сонця, швидкості вітру до 1-2 м/с, екологічні регламенти: захисна зона для бджіл не менше 4-5 км; обмеження льоту – 4-6 діб;

2-й клас небезпеки – середньонебезпечні для бджіл пестициди (викликають загибель від 5 до 20% бджіл). Обробіток лише ввечері після заходу сонця, швидкості вітру до 2-3 м/с, захисна зона для бджіл не менше 3-4 км, обмеження льоту – 2-3 доби;

3-й клас небезпеки – малонебезпечні для бджіл пестициди (загибель від 1 до 5% бджіл). Обробіток вранці або ввечері, швидкості вітру до 4-5 м/с захисна зона для бджіл – 2-3 км, обмеження льоту – 1-2 доби;

4-й клас небезпеки - практично безпечні для бджіл пестициди. Обробіток вранці або ввечері, швидкості вітру до 4-5 м/с, захисна зона для бджіл не менше 1-2 км, обмеження льоту – 6-12 годин.

Хвороба у бджіл протікає залежно від характеру дії отрути, її концентрації, виду зібраного бджолами корму (пилкок або нектар). Якщо швидкодіючі інсектициди надходять в організм бджоли з нектаром або при обробці культур, на яких присутня бджола, то загибель їх настає швидко (неонікотиноїди: тіаметоксам, імідаклоприд, клотіанідин, фіпроніл – 1 клас, ацетаміприд – 3 клас). У таких випадках отруєні бджоли навіть не встигають повернутися у вулик і гинуть в місцях збору нектару або на шляху до пасіки. Хвороба протікає короткочасно і не завдає великої шкоди бджолам пасіки. Якщо ж бджоли збирали нектар, в якому міститься повільно діючий інсектицид (фосфорорганічні сполуки, піретроїди), або коли бджоли, які збирають пилкок, встигають його принести у вулик і сигналізувати іншим бджолам про місце його збору, то у вулику настає масове вимирання дорослих бджіл різного віку внаслідок масового вильоту бджіл пасіки в отруєну зону і принесення в вулики великої кількості отруєного корму. Масове вимирання бджіл найсильніше виражене в сильних сім'ях, оскільки бджоли з таких сімей активніше працюють на квітах рослин і більше контактують з пестицидами. Розплід в таких сім'ях вмирає в результаті недостатнього обслуговування (голодування і охолодження) і годування дорослих личинок отруєним нектаром та пилком. Якщо бджоли принесли в вулик невелику кількість отруєного пилку, то процес вимирання бджіл розтягується іноді на все літо.

Фізичні і юридичні особи, які застосовують засоби захисту рослин для обробки медоносних рослин, згідно ст.37 Закону України “Про бджільництво”, зобов’язані не пізніше, ніж за три доби до початку обробки, через засоби масової інформації попередити органи місцевого самоврядування, пасічників, пасіки яких знаходяться на відстані до 10 (десяти) кілометрів від оброблюваних площ. При цьому повідомляється дата обробки, назва препарату, ступінь і строк дії токсичності препарату. У період проведення робіт у радіусі 200 метрів від меж ділянок, що обробляються, повинні бути встановлені попереджувальні написи (інформаційні щити).

Оскільки, господарства повідомляють населення про місце і час обробок пестицидами через сільську раду, то власники пасіки повинні зареєструватись в сільській раді, на території якої вони знаходяться.

Роботи з пестицидами, враховуючи вплив та безпечність для бджіл, слід проводити у вечірні (18-22) та ранкові (до 8-10) години, при мінімальних висхідних повітряних потоках шляхом обприскування наземною апаратурою, при цьому пасіки необхідно вивести не менш ніж на 5 км від оброблюваних ділянок або ізолювати їх на термін до п'яти діб залежно від внесеного препарату.

Враховуючи токсичність всіх пестицидів для бджіл, обприскування сільськогосподарських культур, які є медоносами, потрібно проводити у фазу бутонізації і до цвітіння (в ранкові та вечірні години). Обробки інсектицидами в садах, на посівах ріпаку та інших медоносних культурах в період цвітіння не проводять.

Порушення законодавства про захист рослин тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність передбачену ст.21 Закону України «Про захист рослин», ст. 38 Закону України «Про бджільництво» та Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Найближчі 10 років погода буде несприятливою для ранніх ярих зернових

За прогнозами керівника агрометеорологічного відділу Гідрометцентру Тетяни Адаменко, у найближчі 10-12 років в Україні погода буде несприятливою для ранніх ярих зернових і сприятливою для озимих. Про це повідомляє kurkul.com.

За нашими прогнозами, більше страждатимуть ранні ярі зернові, які не дуже теплолюбні, але будуть підпадати під дуже високі температури вже на початку року. У той же час сприятливі умови будуть для озимих культур за рахунок того, що потепліла зима і практично немає ризиків вимерзання», — пояснила Тетяна Адаменко.

Вона повідомила, що підвищення температур повітря в найближче десятиліття продовжить період вирощування теплолюбних культур. Зокрема, в Україні вже були експерименти з двома врожайями соняшнику.

Тетяна Адаменко додала, що підвищення температури розширює зону, придатну для вирощування соняшнику: якщо раніше тепла для його вирощування вистачало тільки на півдні і сході країни, то зараз спостерігається зміщення кліматичних зон на 100 км на північ і вирівнювання клімату між областями. У той же час експерт заявила, що в південних і східних областях існує ризик зниження врожаю цієї культури.

Джерело: www.kurkul.com

Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З.Гжицького

ДЕНЬ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ

25 листопада 2018 року

*Запрошуємо учнів загальноосвітніх
шкіл, студентів коледжів та усіх бажаючих*

м. Львів вул. Пекарська, 50
Початок об 11:00 (Актова зала)

Оптові ціни на продукцію (станом на 31.10.2018 р.) (1 кг/ грн.)

ПРОДУКТ	мінімальна	середня	максимальна
ПРОДУКЦІЯ РОСЛИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
Капуста цвітна	12,00	14,50	17,00
Кабачок	13,00	14,00	15,00
Капуста білоголова рання	10,00	11,00	12,00
Баклажан синій	18,00	19,00	20,00
Картопля стандарт	3,50	3,80	4,00
Морква стандарт	5,00	7,00	9,00
Буряк столовий	5,00	6,50	8,00
Квасоля біла	30,00	34,00	38,00
Огірок тепличний	30,00	30,00	30,00
Помідор тепличний	12,00	20,00	28,00
Редька чорна	6,00	6,50	7,00
Перець конусоподібний Білозерка	15,00	15,50	16,00
Цибуля ріпчаста жовта	11,00	11,50	12,00
Гарбуз	6,00	6,00	6,00
Часник	20,00	30,00	40,00
Цукор	11,00	11,00	11,00
Крупа гречана ядриця айський сорт	13,00	14,00	15,00
Борошно пшеничне вищого гатунку	9,50	10,80	12,00
Олія соняшникова рафінована бутільована	27,00	32,50	38,00
Яблуко Муцу	7,00	8,50	10,00
Яблуко Гала	1,50	3,80	6,00
ПРОДУКЦІЯ ТВАРИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
Куряча тушка (бройлер)	46,00	47,40	48,90
Яйце куряче столове відбірне, десяток	24,00	24,00	24,00

Складено за даними ТОВ "РСП "Шувар"

Закупівельні ціни в Україні на 31.10.2018 р.

Середньозважені ціни закупівлі зернових та олійних культур в Україні на умовах СРТ термінали, EXW елеватори, СРТ переробники, FCA, СРТ долар, FOB, DAF.

	СРТ термінал, грн	EXW елеватори, грн	СРТ переробник, грн	FCA, грн	СРТ термінал, дол. США	FOB, дол. США	DAF, дол. США	CIF, дол. США
Віка				9000				
Гірчиця				19250				
Горох				5800	190		185	
Гречка		6300						
Жито 1 клас		3558		4000				
Жито 2 клас		3536					152	
Жито 3 клас		3458					153	
Жито 4 клас							140	
Жом буряка гран							150	225
Коріандр	22000							
Кукурудза	4867	4283			146		155	160
Люпин				7239				
Макуха соєва							310	
Нут		9500		15500				
Овес		5600						
Олія кукурудзяна						675		
Просо		8200						
пшениця 1 клас				6000				
Пшениця 2 клас	6778	6179	5850	5100	204	203		
Пшениця 3 клас	6709	6029	5750		202			
пшениця 5 клас	6500							
пшениця 6 клас	6441	5885		5840	196			
Соняшник	11010	10070	10400					
Соняшник високоолеїновий		11761						
Сорго біле		4530		4800				
Соя		9306	10250	7000			340	
Соя без ГМО		9100					360	
Шрот соняшниковий							225	
Ячмінь	7166	6407		6400	206	205		

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Детальніша інформація
VI Спеціалізована виставка «Екологія підприємства 2018»	06-08 листопада 2018 р.	м. Київ, Міжнародний Виставковий Центр, Броварський пр-т, 15	www.iec-expo.com.ua
Міжнародна науково-практична конференція «Грошова оцінка земель в Україні: здобутки, проблеми, перспективи»	8-9 листопада 2018 р.	м. Київ, НУБіП України, навчальний корпус № 1, вул. Генерала Родімцева, 19	www.nubip.edu.ua
Конференція «АгроБезпека 2.0»	15 листопада 2018 р.	м. Київ, БЦ Crystal, Харківське шосе, 175	www.agro.events/39-AgroBezpeka-20
III Український форум з відновлюваної енергетики 2018	20 листопада 2018 р.	м. Київ, НСК «Олімпійський», Велика Васильківська, 55	www.a7conf.com
Міжнародний форум «INNOVATION MARKET – 2018»	21-23 листопада 2018 р.	м. Київ, Міжнародний Виставковий Центр, Броварський пр-т, 15	www.greenmind.com.ua
IV Щорічна Аграрна HR конференція	22 листопада 2018 р.	м. Київ, Admiral Hall, вул. Хрещатик 7/11	www.proagro.com.ua
Конференція «Berry Drive 2018»	22-23 листопада 2018 р.	Київська обл., с. Гатне, вул. Інститутська, 73, Готельно-ресторанний комплекс «Терра»	www.berrydrive.com.ua
II Щорічний форум українського агробізнесу	28 листопада 2018 р.	м. Київ, Hilton Kyiv, Бульвар Т. Шевченко, 30	www.strategy-council.com
VII Міжнародна виставка «Fresh Business Expo 2018»	4-6 грудня 2018 р.	м. Київ, Міжнародний Виставковий Центр, Броварський пр-т, 15	www.freshbusinessexpo.com
X Міжнародна конференція «Ведення агробізнесу в Україні»	11 грудня 2018 р.	м. Київ	www.ucab.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ВИДАННЯ:

МУЗИКА П.М. – ГО "ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ПАЛАТА" (ГОЛОВА РЕДКОЛЕГІЇ); **СТЕФАНИШИН І.М.** – ТОВ "РСП "ШУВАР" (ЗАСТ. ГОЛОВИ РЕДКОЛЕГІЇ); **ВУЙЦИК І.М.** – ГО "ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ПАЛАТА"; **ПАНЬКІВ І.Я.** – БО "ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ДОРАДЧА СЛУЖБА"; **ДОМАНСЬКИЙ А.А.** – ГО "ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ПАЛАТА"; **СОЛОМОНКО Д.О.** – ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО (ВИПУСКОВИЙ РЕДАКТОР).

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: М. ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗАЛІЗНИЧНА, 16, 2-Й ПОВ., ТЕЛ./Ф. +38 (032) 294-84-03, +38(067) 803-60-32. ПЕРІОДИЧНІСТЬ ВИДАННЯ: ДВА РАЗИ НА МІСЯЦЬ. ПОБАЖАННЯ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ДО ЗМІСТУ ЕЛЕКТРОННОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО БЮЛЕТЕНЯ «ВІСНИК АГРОФОРУМ» ПРОСИМО НАДСИЛАТИ НА Е-MAIL:

LVIWAGRI@GMAIL.COM